

داني ايل

پڳهونَ رو نياپو ڏيڏا واڙو داني ايل

داني ايل را پوٽر شاستر را پارام هُزموٽي

داني ايل نومي اي پوٽر ڪتاب اُوتا ڏور ۾ لڪوٽي زئون يهودي بابل رون
پادشائون رو ظلم سهتا تا. اُوپادشا پڳهونَ نئه نه مونتنو ان ڏيون رئي پوزا ڪرتو.
ڪتاب لکيا واڙو ڏرشنون ان ڏيڪاڙون را پارام هُزماوين آڀري قوم واڙون نئه ايئا
وات مانھ هيٺ وڌارتو جي نيٺ پڳهونَ ظلم ڪتم ڪرشي ان آڀرون منڪون رو
راز پاسو ڏيراوشي.

ايئا ڪتاب ۾ ترڻ پاڳ سئه.

پيرهان پاڳ ۾ داني ايل ان اُوتا رون ساٿيون ري واتون لڪل سئه، جيا آڀرا
مُلك ٿي ٻارا ڪاڍل هتا. پرميشور مانھ پروسو راڪيا ان اُوتا رون حُڪمون مانھ
وڍا ري ڪري ڏشمٽون ري پُونڌي رٿائون ٿي پچتا ربا ان هر وات ۾ ڪامياپ ٿيتا
ريا. اي واتون بابل ان فارس را راز ۾ ٿي.

پيزا پاڳ ۾ اُوتون ڏرشنون را پارام سئه جي داني ايل نئه ڏيڪيام آيا تا، جيون ۾
اسرائيلي قوم مانھ ڌاري قومون رون گهٽون رازون ري پڇاڙيون را پارام نيشوني
سئه، جيون رئي شروعات بابل مُلك را راز ٿي ٿئي. هايون ڏرشنون ۾ هُزمايو گيو
جي پرميشور نئه نه مونيا واڙا ناش ٿي زاشي ان اسرائيل جي پرميشور نئه مونئھ
اُو ڪامياپ ٿيشي.

ترئمو پاڳ جڳت ري پڇاڙي را پارام سئه، جيا ۾ پڳوون اُوئون ٻڌون منڪون
 نئه پڇاوشي جيون را نوم جيون را ڪتاب ۾ لڪل سئه (باب 12، آيت 1)۔ پڻ
 پڳوون ڪم ڪرين اُوئون نئه پڇاوشي؟ داني ايل را ڪتاب ۾ پڇايا واڙا را پارام
 گهڻي وار ڪيڏل سئه۔ (دانيل 2: 33-35) اُو پوڻو جيئنه مورتئي توڙئي ان جڳت
 زوڙو ٿي ڳيو، اُو پڙيو ايسو هومو رئي نيشونئي سئه۔ (دانيل 2: 44-45) جيو راز
 ڪيڏي ڪتم نئين ٿئه، اُو پڙيو ايسو را راز را پارام سئه۔ (دانيل 7: 13-14)
 پڳوون ٻڌو راز ان اڪتياري هڪا ڪاس ذات نئه ڏئه، جيو ڏيڪيام منڪ ذات رو
 ڏيڪرو سئه پڻ پڳوون را زم واڏرون مانھ وئھ۔ اُو منڪ ذات رو ڏيڪرو پڙيو
 ايسو آپ سئه (متي 9، 6: 19، 28: 20، 28، 24 :، 30) جيو ٻڌون مانھ راز
 ڪرشي ان پڳوون رون ٻڌون منڪون ٿئه تارڻ ڏيشي۔ (دانيل 9: 26) پرميشور را
 سونڊل منڪ ٿئه موت رئي سزا ڏيڏئي زاشي۔ اي سونڊل منڪ پڙيو ايسو سئه،
 جيو پرميشور رو سونڊل پڇايا واڙو ڪريست سئه۔ (لوقا 11: 2) اُو منڪ ذات رو
 ڏيڪرو سئه جيا نئه پرميشور امارون ڏوهون رئه ڪارڻ مريا هارو سونڊيو (متي
 20: 28)۔ (دانيل 10: 3-6) دانيل منڪ ذات را ڏيڪرا رو ايوو چمتڪار پاڙيو۔
 اُو پڙيو ايسو رو ڏرشن هتو (ڏرشن 1: 13-15)۔

ڪتاب را ڪاس مضمون

پرميشور رو راز ٻڌون پادشائون ٿي مانھ

سئه۔ 17:4، 21:5

ڏنيا را راز ڪتا پڻ موٽا هوئھ اُو ڪتم ٿي

زاشي۔ 2: 44، 7: 26-27

ڏک تکلیف ۾ پڻ پرمیشور ہمیش آڀون

پیرو سٺه. 25:3-22:6

پرمیشور را پاها ٿي پچایا وازو جڳت موئن اوشي ان پسٺه مریو زاشي-

26 -25:9, 45-44:2

پرمیشور را پاها ٿي پچایا وازو راز کريا هارو وڙي جڳت موئن اوشي 7:

14-13

ڪتاب را پاڳ

داني ایل ان اوٺا را ساٿي هاسا من ٿي

ایشور نٺه مونٺه 1:6-28

داني ایل ان اوٺا را ساٿي ڏيو را نوم مانه

ساٿل کاڌا پيدا رو نا پاڙهه 1:1-21

رازون را پارام داني ایل را ڏرشن

45:11-1:7

چار زناور، پرمیشور ان جڳت را آڳيوون

وازو ڏرشن 1:7-28

گهيتا ان پاڪرا وازو ڏرشن 1:8-27

یروشلم را وڙي نایا را پارام داني ایل رئي

پراٿنا 9: 1-19*ior

ایشور را سونیل آڳيوون را موت را پارام

ان یروشلم ري ٻيڙي وار پریاڌي را پارام

اڳڪٿي 9:20-27

ایشور را سُونیل آگیوونَ رو دَرشن

1:11-1:10

إسرائیل مُلک جنڳ ري ڪري پریاڌ تیتو

ریشي 35-2:11

اتراڌلیا مُلک رو پاڌشا ایشور رو وسنَ

مونیا واڙون رڻه ڪلاڻ ڪوم ڪرشي ان

پسڻه آپڙه مُلک زاشي 28:11

ایشور رڻه ڪلاڻ وُودا واڙا پاڌشا را پارام

اڳڪڙي 45-36:11

جڳت رڻي پڇاڙي 13-1:12

داني ایل

داني ایل ان اُوئا را سائي ڏيو را نوم مانھ ساڙل کاڌا پيدا رو نا پاڙھ

1 يھوداه را پاڌشا يھويقيم را راز رڻه ترئمڻه سال بابل رڻه پاڌشا نبوڪدنضر يروشلم

مانھ حملو ڪريو ان شهر نڻه گھيرو ڏيڌو. ² پرميشور يھوداه را پاڌشا يھويقيم نڻه

نبوڪدنضر رون ھاڻون ۾ ڏيڌا پرا. پسڻه نبوڪدنضر ايشور را گھر را ڪڙينڪ نونپڙا لوتينَ

سنعار را علاقا ۾ آپرون ڏيوون را منڊر ۾ لي گيو ان اُوڻه اُو نونپڙا آپرون ڏيوون را ڪزونا

۾ راکيا.

³ بابل رڻه پاڌشا نبوڪدنضر آپرا مولات همپازيا واڙا آگیوونَ اسپنز نڻه اي حُڪم ڏيڌو:

”قيڏ ڪرل اسرائيليون موئين ٿي پاڌشائي وستار ان مونَ واڙون گھرون ٿي ڪڙينڪ جووڻ

سُونِيدَنَ تِيڙي آو! ⁴ اُوئون ۾ ڪوئي عيپ نه هوءَ، اُو رُوپاڙا هوءَ، اُو عقل ري ٻڌيون واتون ۾ هوشيار هوءَ، زوڻو هوءَ ان اُو سِڪيا حاصل ڪريا ۾ تڪا هوءَ. اُو ايوا هَڙمو هوءَ جي پاڌشائي ڌريار ۾ پاڌشا هوما اُپي هيڪڻه. ”وڌارڻه پاڌشا اُوئون نئه بابل مُلڪ ۾ ربا واري ڪسڊي قُوم رو علم ان ٻولئي پڻو لڪو شِيڪاڙيا رو پڻ ڪيڏو. ⁵ پاڌشا اُوئون هارو آڀرا پاڌشائي کاڌا موئين ٿي ان ڌراڪ رس موئين ٿي روزوني حصو ڏيڏا رو ڪيڏو. هم ترڻ سال اُوئون نئه ڪوراڪ ڏيڏئي. تيا ڪيڙ اُوئون رئه پاڌشا هوما حاضر ٿين پاڌشا رئي شيوا ڪروو تو.

⁶ اُوئون جووڻون ۾ يهوداه قبيلو موئين ٿي داني ايل، حنياه، ميسائيل ان عزرياه هتا. ⁷ مولات همپازيا وارون رئه آڳيون اُوئون را نوم پڌلاوين پيزا نوم راکيا. داني ايل رو نوم بيلطشضر، حنياه رو نوم سدرڪ، ميسائيل رو نوم ميسڪ ان عزرياه رو نوم عبدنجو راکيو.

⁸ هوءَ داني ايل آڀرا من ۾ اي رڻا ڪري جي اُو پاڌشائي کاڌو کائين ان ڌراڪ رس پين اڀڙائي نه زائڻه. ^a تيام اُوئه مولات همپازيا وارا آڳيون نئه وِنتئي ڪري جي ايڻا نئه موڪل ڏيڏئي زائڻه جي اي هايون شينهنون ٿي نه اڀڙائڻه. ⁹ هوءَ ايشور مولات رئي همپاز ڪريا وارا آڳيون را من ۾ داني ايل هارو پريم ان ڏيا راکي. ¹⁰ توئي پڻ مولات همپازيا وارڻه آڳيون داني ايل نئه ڪيڏو: ”هُون مارا مالڪ پاڌشا ٿي پيئائونھ، جيئڻه تمون ٻڌون هارو کاڌا پيڏا رو پنڌوپست ڪريوه. هوءَ جي پاڌشا نئه تمارا مونڊا تماري عُمَر رون جووڻون ٿي ڪمزور ڏيڪوڻا، تون پاڌشا هوما تمي مارو جيو ڪترا ۾ نوڪشو پرو.“

¹¹ تئيون اُوئا عملڌار نئه جيا نئه مولات همپازيا وارڻه آڳيون داني ايل، حنياه، ميسائيل ان عزرياه مانھ راکيو تو، اُوئا نئه داني ايل ام ڪيڏو: ¹² ”هُون تمون ٿي وِنتئي ڪرونھ جي تمي ڏھ ڏي امون نئه سائي پازي ان پيڏا هارو رُوڳو پوڻي ڏي زوئو، ¹³ پسڻه تمي امارا

^a 8:1 بابل مُلڪ را پاڌشا مونھ ان ڌراڪ رس بابل رون ڏيوو نئه سڙاوتا

مونڊا ان اُوئون جووئون را مونڊا زويا جيا پادشائي ڪوراك ڪاڻه. تيا ڪيڙ پسئ تمڻي آڀرون
 ٻونهون ٿي زم نيڪ لاڳئ هم ڪريا! ¹⁴ تئيون اوئ اينا رئي هائي وات مونئي ان ڏه ڏي
 اُوئون نئ آزميا. ¹⁵ ڏه ڏيئون ڪيڙ اُوئون را مونڊا پادشائي ڪوراك ڪاڏا واڙون جووئون
 رون مونڊون ٿي وڌارئ هوزما ٿي ڳيا تا ان اُوئون جووئون ٿي وڌارئ نائوڪا ڏيڪاتا تا.
¹⁶ تئيون اوئ عملدار پادشائي ڪوراك ان ڌراڪ رس پنڌ ڪري ان اُوئون نئ روڳو سائي
 پاڙي ڏيتو.

¹⁷ ايشور اُوئون چارون نئ زوڻ ڏيڏئي، ٻڌون ڪتابون رئي هزم ان عقل ڏيڏئي ان داني
 ايل نئ ڌرشن را پارام ان شپنون رو مطلب هزميا رئي هزم ڏيڏئي.

¹⁸ زئيون پادشا رو ڏيڏل توڻو پورو ٿيو تيا ڪيڙ پادشا را حڪم ڀرموئ ٻڌون جووئون نئ
 پادشا ڪن حاضر ٿيو تو. تئيون مولات رئي همپار ڪريا واڙو آڳيوون اُوئون جووئون نئ
 نبوڪدنصر پادشا ڪن تيڙي ڳيو. ¹⁹ زئيون پادشا اُوئون ٿي وات شيت ڪري تون اُوئون
 موئين ٿي داني ايل، حنياه، ميسائيل ان عزرباه جيوو پيزو ڪوئي نئو. تيام او پادشا ري
 شيوا هارو پادشائي ڌربار ۾ حاضر ربا هارو سونڊوئا. ²⁰ پادشا هر نمونا ري حڪمت ان
 عقل را پارام اُوئون ٿي پونسيو، تون ملڪ رون ٻڌون ٿيڻو زويا واڙون ان علم واڙون موئين
 ٿي ڏه وار وڌارئ نيڪ لاڳيا.

²¹ داني ايل ڪورش پادشا را پيرهيان سال هوڏي بابل ملڪ ۾ هئو.

پونگل مورتِي را پارام نبوڪدنصر پادشا رو شپنو

2 نبوڪدنصر پادشا نئ اوئا را آڀرا راز را پيزا سال ۾ ايوو شپنو آيو جيا ٿي او پريشون
 ٿي ڳيو ان اوئا رئي اونگه اوڏي ڳئي. ² تئيون پادشا اي پڙو ڏيورايو جي ٿيڻيون،
 علم واڙون، پوپون ان ڪسڊي قوم رون نروميئون نئ تيڙاوو تون او پادشا نئ اوئا رو شپنو
 همپراوئ. تيام او پادشا هوما حاضر ٿيا.

³ تئيون پادشا اوتون نئه ڪيڏو: ”مُون نئه هيڪ شپنو آيو جيا ري ڪري هُون الهائي ڳڻيون ۾ سون جي هائي شپنو ڪي سئ.“

⁴ ڪسڏي قوم ري نروميئي ارامي ٻولي ۾ پادشا نئه ڪيڏو: ”جيئن پادشا! تمي هميش حياتي ريو! تمي آپرون شيواڌاريون نئه شپنو همپراو، تون امي تمون نئه اوتا رو ارث همپراوشون.“

⁵ تئيون پادشا اوتون نروميون نئه ڪيڏو: ”مئين حڪم ڏيڏوه پرو. هوئه جي تمي او شپنو ان اوتا رو مطلب نئين وٽاڙو تون هُون تمارا ٽڪرا ٽڪرا ڪراويه پرا ان تمارون گهرون نئه ڏهراويه پرا.“ ⁶ ان جي تمي مون نئه او شپنو ان اوتا رو ارث وٽاڙو تون مارا پاهاڻي تمون نئه تمارا ڪوم رو ايوڙو، انوم ان گهڻو مون زڙشي. تيام هوئه تمي مون نئه مارو شپنو وٽاڙو ان اوتا رو ارث پڻ وٽاڙو!“

⁷ تئيون اوئي وڙي پادشا نئه عرض ڪري: ”جيئن پادشا! تمي آپرون شيواڌاريون نئه شپنو همپراو! تون امي اوتا رو ارث همپراوشون.“

⁸ پادشا ام وڙندئي ڏيڏئي: ”مُون نئه ڪپر سئ، تمي هزون ڏير ڪروا ڪروه ڪم تون تمي هڙمي ڳياھ جي مارو ڏيڏل حڪم پڪو سئ.“ ⁹ هوئه جي تمي مون نئه شپنو نئين همپراو تون تمون نئه ڪپر سئ جي تمون هارو ڪي حڪم سئ؟ تمي چالاڪي ٿي ڪوڙ ڪريا هارو پيرا پوري ڳياھ ان هم تمي وڪت ڳموھ ربا. تيام هوئه تمي مون نئه شپنو همپراو تون مون نئه ڪپر پڙئه جي تمي اوتا رو ارث ڪولين همپراوي هيڪشو ڪا نا.“

¹⁰ ڪسڏي قوم ري ڳيوني منڪي پادشا نئه ڪيڏو: ”ڏنيا ۾ ڪوئي ايوو منڪ نٿي جيو پادشا ري هايون واتون رو جواپ ڏي هيڪئ. ڪيو پڻ پادشا پلئ او ڪتوئي موتو ان بلوون ڪم نه هوئه، اوئه آڙ هوڏي ٽيپڻو زويا وازون، جاڏوڳرون، ان ڳيوني ٿي ايوئي وات نٿي مونڳئي.“ ¹¹ جيئن پادشا! زم تمي پونسوھ ربا، هائي ڏورو سئ. پادشا نئه هائي روڳو

ڏيو ڏيوٽونا همپراوي هيڪڻه پڻ اُو منڪون پيرا نٿي ريتا. اُوئون شيوا هائي پيرو ڪوئي نئين همپراوي هيڪڻه.

¹² تئيون پادشا رينھ ۾ راتو سوڙ ٿي ڳيو ان اُوئه بابل را ٻڌائي وڌوونَ مرايا رو حُڪم ڏيڌو. ¹³ تيام وڌوونون نئه موت رئي سزا ڏيڌا رو پڙو ڏيورايو. تئيون داني ايل ان اُوئا رون ترٿيون ساڻيون رئي پڻ ڀڄا ٿيا رئي، زم اُوئون نئه پڻ نمو ماريا زائه.

¹⁴ تئيون داني ايل هزم ان هوشيارِي ٿي مولات رون قوجيون را آڳيون اريوڪ ٿي وات ڪرئي جيو بابل رون وڌوونَ منڪون نئه مارو نڪريو تو. ¹⁵ داني ايل اريوڪ نئه پونسيو: ”پادشا هيوو ڏورو حُڪم ڪم ڏيڌوه؟“ تئيون اريوڪ داني ايل نئه ٻڌو ڪئين همپرايو. ¹⁶ پسئ داني ايل پادشا ڪن ڳيو ان ڪئينڪ وڪت مونڳيو زم اُو پادشا را شپنا رو ارت همپراوي هيڪڻه.

¹⁷ پسئ داني ايل گهري ڳيو ان آپرون ساڻيون حنياه، ميسائيل ان عزرياه نئه ٻڌي وات ڪرين همپراوي. ¹⁸ داني ايل اُوئون نئه هات زوڙين منت ڪرئي جي اُو آڪاش را ايشور ٿي هايا راز نئه هزميا هارو ڏيا مونڳئه متون داني ايل ان اُوئا را ساڻي بابل رون وڌوونون پيرا مرئي نه زائه. ¹⁹ اُوئه ئي رات داني ايل مانھ ڏرشن ۾ هائي راز رئي وات ساوي ٿي. تيا مانھ داني ايل آڪاش را ايشور را وڪوڻ ڪريا. ²⁰ داني ايل ام ڪيڌو: ”ايشور رو نوم هميش ٿي هميش هوڏي ڏن هوئه.

ڪم تون عقل ان ڪرا اُوئا رئي سئه.

²¹ اُو ئي وڪت ان زمونا پڌلھ.

اُو ئي پادشائون نئه پاڙھ ان اُوپاڙھ.

اُو ئي عقل وازون نئه عقل ڏھ ان هزم وازون نئه هزم.

²² اُو ئي اُونڌي ان هتال واتون ساوي ڪرھ.

جئین ڪئين اندارا ۾ سئہ اُو اُوئا نئہ کپر سئہ.

سوجھرو اُوئا پيڙو سئہ.

23 تمي مارا باپ ڏاڏا را ايشور سو.

هُون تمارو ٿورو مونوھ ان تمارا ڳڻ ڳاوونھ.

ڪم تون تمي مُون نئہ عقل ان ڪرا ڏيڏئي.

امي شپنو زوڻوا مونڳيو ان تمي ارت ساو ڪريو.

تمي پاڌشا رئي ٻڌئي وات مُون مانھ ساوي ڪريھ.

داني ايل پاڌشا رو شپنو ان ارت ھمپراوئھ

24 تيا ڪيڙ داني ايل اربوڪ ڪن ڳيو جيا نئہ پاڌشا بابل رون ٻڌون وڌوونون نئہ نمُو

ماريا رو حُڪم ڏيڌو تو. داني ايل اربوڪ ٿي ام ڪيڌو: ”بابل رون وڌوونون نئہ مت مارو!

مُون نئہ پاڌشا ڪن تيڙي هالو! هُون پاڌشا را شپنا رو ارت ھمپراويھ.“

25 تئبون اربوڪ داني ايل نئہ جلڌي جلڌي پاڌشا ڪن لي ڳيو ان پاڌشا نئہ ڪيڌو:

”مُون نئہ يھوداه رون منڪون موئين هيڪ ايوو منڪ زڙيوھ جيو تمون نئہ شپنا رو ارت

ھمپراوشي.“

26 پاڌشا داني ايل ٿي، جيا رو پيڙو نوم بيلطشضر هتو، اُوئا ٿي پُونسيو: ”ڪي تُون اُو

شپنو ان اُوئا رو ارت جي ميئن زوبو مُون نئہ ھمپراوي هيڪھ؟“

27 داني ايل پاڌشا نئہ ڪيڌو: ”ڪوئي وڌوون، علم واڙو، جاڏوگر ڪا نڙومي نٿي جيو

تمارو اُو راز ھمپراوي هيڪھ جي تمي پُونسوھ ريا. 28 پڻ آڪاش مانھ جيو ايشور سئہ اُو

ئي ٻڌائي راز ڏيڪاڙھ ان اُوئہ ئي پاڌشا مانھ اي وات ساوئي ڪريھ جي آڪري زمونا ۾

ڪي ٿيشي. پاڌشا جي! زئيون تمي آڀرا ڪاتلا مانھ هُوتا تا تئيون جيو شپنو ان ڏرشن تمي

پاريا اُو اي سئہ. 29 جيئن پاڌشا! تمي آڀري ڪات مانھ اي سوچتا تا جي آيا واڙون زمونون

۾ ڪي ٿيشي؟ تئين راز ڏيکارتيا وائڻ ايشور تمون نڻ ڏيکاريو جي ڪي ٿيشي. ³⁰ راز مُون مانھ ايتا وات ري ڪري ساوو نہ ٿيو جي هُون پيزون منڪون ٿي وڌارڻ هَزْمُو سون، پڻ ايتا هارو ساوو ٿيو جي هُون يادشا نڻ ايتا رو مطلب همپراوون ان يادشا آڀرا من را ڪيال زوڻي هيڪڻ.

³¹ جيئن يادشا! تمي آڀرا شپنا ۾ هيڪ الهائي موتي مورتِي ڏيڪي، اُو مورتِي زوڻي تمون هومئي اُوڀيھ. اُو مورتِي الهائي موتي هتي، اُو گهڻي زبڪتي تي ان پيونڪي هتي. ³² اُوڻا مورتِي رو ماڻو نج هيم رو هتو، اُوڻا رئي چاتي ان هات چونڊي را هتا، اُوڻا رو پيت ان هاترون پيتري هتي، ³³ اُوڻا ري تونگون لوھ ري هتي ان اُوڻا را پگ ڪينڪ لو را ان ڪينڪ ماتي را هتا. ³⁴ تمي اُوڻا مورتِي نڻ زوتات ربا اتي وار ۾ هات سڀاڙيا وگر هيڪ موتو پوڻو ^b ڏونگر ٿي ڌار ٿيو ان آوين اُوڻا مورتِي را پگ مانھ لاڳيو جيا لو ان ماتي را هتا ان اُوڻون نڻ ٽڪرا ٽڪرا ڪريا پرا. ³⁵ تئين لو، ماتي، پيتري، چونڊي، ان هيم ٽڪرا ٽڪرا ٿي ڳيا ان پسڻ وائپرو اُوڻون نڻ اُوڏاڙي ڳيو ان اُوڻون رو نوم نشون نہ ريو. پڻ اُو پوڻو جيو مورتِي نڻ لاڳيو تو اُو وڌي وڌين الهائي موتو ڏونگر ٿي ڳيو ان نيٺ پوري ڏنيا اُوڻا ٿي ڍڪائي ڳي. ³⁶ هائي ئي تمارو شپنو هتو. هَوڻ هُون تمون نڻ ايتا رو ارٿ همپراويھ.

^b 34:2 اي پريو ايسو را پارا ۾ اڳڪٿي سڻ، جيا نڻ پرميشور سوندين يادشا ناوين ايتا ڏنيا ۾ ميليھ. رُوڳي اُوڻا رئي يادشاهي هميش ريشي ان ڪيڊي ڪتم نئين ٿڻ. (اي پڻ زوڻو دانيل 44:2 ٿي 45، 13:7 ٿي 14، 25:9 ٿي 26، 4:10 ٿي 6)

³⁷ جيئن پادشا! تمي پادشائون را پادشا سون، آكاش رٺ ايشور تمون نٺ راز، طاقت، اڪتيار، ان مون ڏيڏو. ³⁸ اوتھ هر مُلڪ رون منڪون، جنگلي زناورون ان پڪيون نٺ تمارون هاڻون ۾ ڏيڏاھ ان اوتھ تمون نٺ اوتون مانھ آڳيون راکياھ. اُو ھيم رو ماڻو تمي سو. ³⁹ تمون ڪيڙ ھيڪ ھنزون راز آوشي پڻ اُو تمون ٿي گھٽ^a ھوشي. اوتھا ڪيڙ ترزو راز پيٽر رو ھوشي ان اُو پوري دنيا مانھ راز^b ڪرشي. ⁴⁰ چارمو راز لو جيوو ڍاڍو ٿيشي، زم لو ٻڌو ڪئين پونگھ ٻرو ھمروم ھائي راز پڻ پيزون ٻڌون مُلڪون را راز پونگين پورا پورا ڪرشي ٻرا. ⁴¹ تمي زوبو تو جي پڳون ۾ ان پڳون ري اونگريون ۾ ڪئينڪ ڪنپار رٺي ماڻي ان ڪئينڪ لوھ ھتو. ھايا رو مطلب سٺ جي ھائي راز ٻڌوئي پيزو ٿين ھپ ۾ نئين رٺ پڻ توئي ھائي لوھ را زم ڪئينڪ نہ ڪئينڪ ڍاڍو ريشي ڪم تو تمي زوبو تو جي لوھ ماڻي ۾ ڀرل ھتو. ⁴² زم پڳون ري اونگري ڪئينڪ لو ري ان ڪئينڪ ماڻي ري ھتي ھمروم اُو راز ڪئينڪ ڍاڍو ان ڪئينڪ ھيڻو ٿيشي. ⁴³ زم تمي پاربو جي لو ماڻي پيزو ڀرل ھتو ھمروم اوتھا راز را منڪ آت موئين ڀرل ھوشي پڻ زم لو ان ماڻي پيرا نٿي ٿي ھيڪتا ھمرام اُو پڻ ھيڪ نئين ٿي ھيڪٽ.

^c 38:2 پرميشور داني ايل نٺ شينا رو ارٿ ڏيڪاڙھ جي مورتِي را چار حصا چار رازون رٺي نيشوني سٺ. ھيم رو ماڻو بابل رٺي نيشوني سٺ، جيا رو تيڏوڪو پادشا نٺوڪدنضر ھتو. بابل رو راز 626 قبل مسيح ٿي 539 قبل مسيح ھوڏي. ^a 39:2 اي ماديھ ان فارس رو راز ھتو. ھائي ٻي مُلڪ پيرا ٿين ھيڪ راز راکتا. اُو راز 539 قبل مسيح ۾ بابل را راز مانھ قوضو ڪريو (داني ايل 5: 30-31)، ان پسٺ 330 قبل مسيح ھوڏي ويٺو ريو. ^b 39:2 اي يونان مُلڪ رو راز ھتو. يونان رو راز 330 قبل مسيح ٿي 63 قبل مسيح ھوڏي وُڍو، ان اوتھا را پيرھيان پادشا سڪندر ڪيڙ، اُو چار حصون ۾ ورائي ڳيو، جيون رو ھيڪ حصو ھتو شام ان پيزو مصر. ^c 40:2 اي رومن حڪومت ھتي جيئٺ 63 قبل مسيح ۾ حڪومت شروع ڪري ٿي ان ھنزون حڪومت ڪرتي ٿي تيئن ايشور ڀريو ايسو نٺ سوندين پچايا واڙا را رُوپ ۾ زلميا ھارو ايتا دنيا ۾ مليو.

⁴⁴ ان اوتون پادشائون رون ڏيئون ۾ آڪاش رو ايشور هڪ ايوو راز ناوشي جيو ڪيڏي ڪم نئين ٿهه^a ان او راز پيزا ڪيا را هات ۾ نئين زائ ان او پيزا ٻڌائي راز ٽڪرا ٽڪرا ڪرين تياھ ڪرشي پرا^b ان او آپ هميش قائم ريشي. ⁴⁵ زئيون تمي پاڙيو جي ڏونگر ٿي هڪ پوٽو ڪوئي هات هٿيا ووٽو ڌار ٿيو ان هايم پوٽه لو، پيتو، چونڊي ان هيم ننه پونگين پورا پورا ڪريا هيا وات رو مطلب اي هميش رو راز سه. پرميشور پادشا مانھ اي وات ساوئي ڪري جي آيا واڙا توڻا ۾ ڪي ٿيشي. اي شپنو هاسو سه ان ايتا رو ارٿ پڻ پڪو سه.

پادشا داني ايل ننه مون ڏهه

⁴⁶ تئيون نبوڪدنصر پادشا داني ايل ننه نيمو ان اوٽا ننه مون ڏيڏو. ان ام پڻ حڪم ڏيڏو جي داني ايل ننه پيتا ڏيو ان اوٽا آڳڙ لوٻون رو ڏونپ ڪرو. ⁴⁷ پادشا داني ايل ننه ڪيڏو: ”هاس ۾ تارو ايشور، ايشورون رو ايشور ان پادشائون رو ڏي ان راز ساوا ڪريا واڙو ايشور سه. تيام تون اي راز ساوو ڪري هيڪيوھ.“ ⁴⁸ پسئ پادشا داني ايل ننه گهڻو مون ڏيڏو ان اوٽا ننه نائوڪي نائوڪي سوڪڙي ڏيڏي. پادشا اوٽا ننه بابل را پورا صويا مانھ موٽو وزير نايو ان بابل رون ٻڌون وڌوونون مانھ آڳيوون پڻ راڪيو. ⁴⁹ تيا ڪيڙ داني ايل پادشا ٿي وينتي ڪري ان اوٽه سدرڪ، ميسڪ، ان عبدنجو ننه بابل صويا رئي زميواري ڏيڏي ان آپ پادشا را ڌريار ۾ حاضر ريتو.

ايشور داني ايل رون سائون ننه ڏيوتا ۾ پڙيا ٿي پچاوھ

3 نبوڪدنصر هيم رئي مورتئي نراوئي جيا رئي ڏيگھ نوي ڦٽ ان ويڪر نو ڦٽ هتي.

اوٽه هائي مورتئي بابل صويا را ڌورا نومي پونا ۾ ڪوڙئي. ² پسئ نبوڪدنصر

^a 44:2 ايوو راز ناوشي جيو ڪيڏي ڪم نئين ٿهه ايسو ڪريست رئي پادشائي ^b 44:2 پيزا ٻڌائي راز ٽڪرا ٽڪرا ڪرين تياھ ڪرشي پرا هائي راز اي سه. هيم، چونڊي، پيتو ان لو، جيون رو مطلب سه بابل رو راز، ماديھ ان فارس رو راز، يونان رو راز ان روم رو راز.

پادشا منک رونا کرین ناظمون ننه، آگیونون ننه، عملدارون ننه، صلاح کارون ننه، منشیون ننه، قاضیون ننه، وکیلون ننه ان صویا رون ټون سرکاری منکون ننه پیرا کړیا، زم او اوئا مورتی رڼی ټاپنا کرته جیا ننه پادشا نبوکدنضر نراوئی تڼی. ³ تیام او ټدائی پیرا ټیا جیون ننه پادشا تیږایا تا. او نبوکدنضر پادشا ری نراول مورتی رڼی ټاپنا کړیا هارو مورتی هوما پیرا ټیا.

⁴ تڼیون ایلون کړیا وائنه اوتمی آواز یر کیدو: “ټون منکون هارو، ټیون قومون هارو ان قرق قرق ټولی ټولیا وازون هارو ای حکم سئ. ⁵ زڼیون تمی هرټایون، وونسلی، ستار، تنبور، کماسا، مورلی ان هر نمونا رون سازون رو آواز هومپرو تون نبوکدنضر پادشا ری نراول هیم ری مورتی ننه پگی لاگیا! ⁶ جیو پښ هم نښن کرته اوئا ننه ټرتی پڼی یر قگوږیو زاشی. ⁷ تیام زڼیون ټدی منکی هرټائی، وونسلی، ستار، تنبور، کماسا، ان هر نمونا رون سازون رو آواز هومپرو تون هر قوم وازی ان هر نمونا رڼی ټولی ټولیا وازی ټدی منکی اوئا هیم ری مورتی اگر ماتو ټیکو جیا ننه نبوکدنضر پادشا نراوئی تڼی.

داني ايل را ترڼ دوست مورتی ری پگی نڼی لاگتا

⁸ اوئه توتنه کسدي قوم ری کښنک گپوني منکی پادشا کن زائین یهودیون رڼی گلا کړی. ⁹ اوئی نبوکدنضر پادشا ننه ام کیدو: “جیئین پادشا! تمارو همیش کیر هوئه! ¹⁰ جیئین پادشا! تمی آپ ټون منکون ننه ام حکم ډیدو جی زڼیون هرټایون، وونسلی، ستار، تنبور، کماسا، مورلی ان کیا پښ سازون رو آواز اوئه تون هیم ری مورتی ننه پگی لاگته. ¹¹ ان جیو پگی نه لاگته او ټرتی پڼی موئین قگوږیو زائنه. ¹² پښ کښنک یهودی سئ جیون ننه تمی بابل صویا را کوم کار مانه راکیا. هائی سدرک، میسک ان عبدنجو سئ. جیئین پادشا! نکو تون او تمارا حکم رڼی پروا کرته نکو تمارون ډیوون ننه پوزنه نکو او تماري اوئا هیم ری مورتی ری پگی لاگته جڼی تمی آپ نراوئیه.”

¹³ تئيون نبوڪدنصر پادشا الهائي ڪاوڙ ۾ حڪم ڏيڻو: ”سدرڪ، ميسڪ ان عبدنجو ننه تيڙاوو!“ ان او ائون ننه پادشا ڪن تيڙي آيا. ¹⁴ تئيون پادشا نبوڪدنصر ائون ٿي پونسيو: ”او سدرڪ، ميسڪ، ان عبدنجو! ڪي اي هاس سٺه جي تمي مارون ڏيو ڏيوئونون ننه نٿي پوزتا ان نڪو اوتا هيم ري مورتِي ري پڳي لاڳوه جي مٿين نراوئيه؟ ¹⁵ جي تمي هزون پڻ پوزيا هارو راضي سو تون زئون تمي هرثايون، وونسلي، ستار، تنبور، ڪماسا، مورلي ان ڪوئي پڻ سازون رو آواز هومپرو تون اوتا مورتِي ننه پڳي لاڳو جي مٿين نراوئي. پڻ جي تمي هم نئين ڪرو تون تمي ٻرتي پني مٿين ڦڳور يا زاشو. ايوو ڪيو ڏيو سٺه جيو تمون ننه مارون هاڻون ٿي پچاوي هيڪه؟“

¹⁶ سدرڪ، ميسڪ ان عبدنجو پادشا ننه ام وڙندئي ڏيڻي: ”جيئن پادشا! اي ضروري نٿي جي امي ايئا را پارام تمون ننه ڪئين وڙندئي ڏيون. ¹⁷ جي هم ٿه تون زوئو! امارو ايشور جيا ري امي پوزا ڪرونه او امون ننه ٻرتي پني ٿي ڪاڍيا ري طاقت راکه ان اوئي امون ننه تمارون هاڻون ٿي سڌاوشي. ¹⁸ ان امون ننه پلنه نه سڌاوت توي پڻ، او پادشا، تمون ننه ڪبر هوو ڪپنه جي امي تمارون ڏيون ري پوزا نئين ڪرون ان اوتا هيم ري مورتِي ننه جي تمي راکي اوتا هوما نئين نمون.“

داني ايل رون ترڻ ساڻيون ننه موت ري سزا همپراوئي زائھ

¹⁹ تئيون نبوڪدنصر پادشا رينه ٿي پرائي ڳيوه ان اوتا رو مونيو سدرڪ، ميسڪ ان عبدنجو مانھ رينه ۾ راتو سوڙ ٿي ڳيو. ان حڪم ڏيڻو جي پني ننه اڳي ٿي هات وار وڌيڪ تپاوو. ²⁰ پسئ اوتھ آپرون قوج رون ڪئينڪ ٻڙوڪون جووئون ننه سدرڪ، ميسڪ ان عبدنجو ننه ٻوندين ٻرتي پني مٿين ڦڳور يا رو حڪم ڏيڻو. ²¹ تئيون اوئي ائون ترئون ننه لوگهڙون هوڏا ٻوندين ٻرتي پني مٿين ڦڳور يا پرا. ائون را گهنگها، ڪميس ان پتڪا ڪئين نتا اوتاريا. ²² پادشا را ڏورا حڪم ڏيڻو پني اتي تپاڻ هتي جي پادشا را او

جوڻ ڦوجي جيا سدرڪ، ميسڪ ان عبدنجو نئه پني ۾ ڦڳوڙوا ڳيا تا او تاپ ري ڪري
 ٻرين مري ڳيا. ²³ ان او ترڻي ٻونڌل منڪ، سدرڪ، ميسڪ ان عبدنجو ٻرتي پني موئين
 زائين پڙيا.

²⁴ تئيون نبوڪدنصر پادشا ٽپ ڏين اُونين اُپو ان آيون صلاح ڪارون ٿي ام پونسوا
 مڏيو: ”ڪي آبي ڏيوتا موئين ترڻيون منڪون نئه ٻونڌين نئا ڦڳوڙيا؟“ اوئي وڙندڙي ڏين
 ڪيڏو: ”جيئن پادشا! همروم هتو.“

²⁵ تئيون پادشا وڙي ڪيڏو: ”زوئو! هون چار منڪون نئه ڏيوتا وسا هاڙا هورا ڪل هرتا
 ڦرتا پارونھ ريو. اوئون نئه ڪئين نقصون ٿئي ٿيو. ان چارما منڪ رو روپ ڏيو جيوو
 ڏيڪيام آوھ ريو.“

ترڻيون دوستون رڻي آزادي

²⁶ پسئہ نبوڪدنصر پادشا ٻرتي پني را مونڊا ڪن آوين ڪيڏو: ”او سدرڪ، ميسڪ
 ان عبدنجو! پرم شڪتوون پرميشور رون شيواڌاريون، ٻارا نيھري آو!“ تئيون هائي ترڻ
 ئي ٻارا نيھري آيا. ²⁷ اوئہ توئہ ٻڌائي ناظم، آڳيون، عملدار، ان پادشا را صلاح ڪار
 پيرا ٿيا ان زويو جي ايئون را ڏيل مانھ ڏيوتا ڪئين اثر نٿي ڪريو، ايئون رو ڪوئي مٿوڙاڙ
 ئي نٿي ٻريو، نڪو وڙي لوگهڙون ۾ ڪئين ڦرڦڙيو تو. ان ڪئين ٻريا رڻي گھنڌ پڻ نٿي
 آوتئي.

²⁸ تئيون نبوڪدنصر پادشا ڪيا مڏيو: ”سدرڪ، ميسڪ ان عبدنجو را ڏيو را وڪوڻ
 ٿئہ! جيئہ آڀرو ڏوت ميلين آيون شيواڌاريون نئه پڇاياه پرا. اوئي اوئا مانھ پروسو راڪين
 آڀرا جيو رڻي پروا نه ڪري ان مون پادشا را حڪم نئه نه مونيو. اوئي ايئا هارو ڪريو
 جي او آڀرا ڏيو شيوا ڪيا پڻ پيرا ڏيو رڻي شيوا نئين ڪرئہ ان نڪو اوئا رڻي پوزا ڪرئہ.
²⁹ تيام هون اي حڪم ڪرونھ جي ٻڌيون قومون واڙا، ڌار ڌار ٻولي واڙا ان ٻڌون منڪون

موئين ٿي جيو پڻ سدرڪ، ميسڪ ان عبدنجو را ڏيو را پارام ڪوئي گهٽ وڌ ٻوليو تون هون اوئا را ٽڪرا ٽڪرا ڪراويھ پرا، ان اوئون رون گهرون ننه ماڻي را ڍڳ ڪريھ پرا! ڪم تون پيزو ايوو ڪوئي ڏيو نٿي جيو هيونئ نمونئ پڇاوي هيڪئ۔³⁰ پسئ پاڌشا سدرڪ، ميسڪ ان عبدنجو ننه بابل صويا ۾ گهڻو مون ڏيڌو۔

وايل وڻ را پارام نبوڪدنصر پاڌشا رو شپنو

4 نبوڪدنصر پاڌشا ٻڌي ڌرتي رون ربا واڙون منڪون، ٻڌيون قومون ان ڌار ڌار ٻولي ڪريا واڙون ننه اي نياپو ڏي ميليو: ”تمي هڪي ريو! ² مون ننه اي نيك لاڳيو جي هون اوئون ٻڌون نيشونون ان ڪڙا واڙون ڪومون را پارام همپڙاون جيا پرم شڪتيون پرميشور مون هارو ڪريا۔

³ اوئا را نيشون ڪتا مهان سئ۔

اوئا ري ڪڙا واڙا ڪوم ڪياو حيروني واڙا سئ۔

اوئا رو راز هميش ريشي۔

ان اوئا رئي پاڌشائي جڳو جڳ ويتي ريشي۔

⁴ هون نبوڪدنصر آڀرا گهر ۾ ڪش هتو ان مارا مولات ۾ ٻڌو ڪئين نيك هتو۔⁵ پسئ مون ننه هيڪ شپنو آيو ان هون پيٽائي ڳيو۔ زئون هون آڀري ڪاٺ مانھ هوتو پڙيو تو تئيون او هاڳي ڪيال ان او هاڳي ڌرشن مارا دماڳ ۾ ڦروا ربا جيا ٿي هون ڳڻتيون ۾ پڙي ڳيو۔⁶ تيام مئين بابل رون ٻڌون وڌوونون ننه پيڙا ڪريا رو حڪم ڏيڌو جي او مارا شپنا رو ارت همپڙائئ۔⁷ تئيون تپيڻيان، علم واڙا، پوپا ان ڪسڌي قوم را نزومي مون ڪن حاضر ٿيا، پسئ مئين اوئون ننه مارو شپنو همپڙايو پڻ او هايا رو ارت نه همپڙاوي هيڪيا۔⁸ پڇاڙي داني ايل مون ڪن حاضر ٿيو، مئين اوئا رو نوم بيلطشضر راڪيو تو جي مارا ڏيو را نوم جيوو سئ۔ داني ايل ۾ پويتر ڏيوون رئي آتما سئ۔ تئيون مئين اوئا ننه مارو شپنو همپڙايو۔

⁹ مئين ڪيڏو: 'او بيلطشضر! او جادوگرُون را آڳيوون! مون ننه ڪپر سٺه جي تون ۾ پوٽر ڏيوون رهي آتما سٺه ان ايوئي ڪئين وات نٿي جي تون هارو ڏورئي هوئه. تيام او ڏرشن جي مئين شينا ۾ پاريا اوئا مانھ ڏيون ڪرين اوئا رو ارت مون ننه همپراو! ¹⁰ زئيون هون ماري کات مانھ اُونگهال هتو تئين مئين ڏيڪاڙو زيوو جي، ڏنيا را وس ۾ هيڪ الهائي موتو وڻ سٺه. ¹¹ او وڻ وڌيو ان ڏاڍو ٿيتو ڳيو ان آڪاش هوڏي پوڳيو او اتو موتو هتو جي زمي را چيڙا ٿي پڻ ڏيڪيام آتو. ¹² اوئا را پونڙا الاهي روباڙا هتا ان اوئا وڻ ۾ ٻڌون هارو الهائي ميوا هتا. اوئا وڻ را سونيئا ۾ جنگلي زناور ريتا ان اوئا ري ڌارڪيون مانھ پڪي مارا ناوتا ان اوئا وڻ ٿي ٻڌون چيو جنئون ننه ڪاڌو زرتو.

¹³ هزون هون ماري کات مانھ اُونگهال هتو تون مئين زيوو جي آڪاش موئين ٿي جڳت رهي همپار ڪريا واڙو هيڪ پوٽر ڏوت اوتريو. ¹⁴ اوئه زور ٿي ڪيڏو: "ايئا وڻ ننه واڍو، ڌارڪيون ننه چونڳو، پونڙون ننه ڪيرو پرا، ايئا رو ميوو ڦڳوڙو پرو! زناورون ننه اوئا را سونيئا ٿي پڳڙاوو پرا ان پڪيون ننه اوئا ري ڌارڪيون ٿي اوڏاڙو پرا! ¹⁵ پڻ اوئا رو تڙ پاڍون هوڏو زمي موئين ربوا ڏيو! اوئا ننه لو ان پيتر ري هونڪرون ٿي بونڌين بني ۾ ڪڙ پيرو ربوا ڏيو! پسٺه پلٽه هيا مانھ نار پڙئه، ان جنگلي زناورون پيرو هيا رو حصو ٿيشي. ¹⁶ اوئا رو منڪ واڙو من پڌلي زاشي ان اوئا ننه زناور واڙو من زرتشي ان پسٺه هات ڌور ويٺشي. ¹⁷ اي حڪم ان قينصلو جڳت رهي همپار ڪريا واڙون آڪاشي ڏوتون را پاها ٿي همپرايو ڳيوه. هيا ٿي ٻڌائي منڪ زوڻي لئه جي منڪون ري پاڌشائي مانھ پرم شڪتيون پرميشور رو اڪتبار سٺه. هائي آڀري مرضي ٿي جيا ننه وٽه اوئا ننه ڏئه، هائي پت ٿي اونانڙين گهاڙي مانھ بيهارئه."

¹⁸ هائي شپنو سٺه جي مئين پاڙيو تو. بيلطشضر! هوئه تون مون نه هيا شپنا رو ارث همپراو! مارا راز ۾ ايوو ڪوئي وڌوون نٿي جيو ايئا رو ارث همپراوي هيڪه، پڻ تون همپراوي هيڪه ڪم تون تون ۾ پوٽر ڏيوون رئي آتما سٺه.

داني ايل شپنا رو ارث همپراوئ

¹⁹ تئيون داني ايل جيا رو پيزو نوم بيلطشضر هتو، او توڙيڪ وار تو پيئائي ڳيو ان ڳتئون ۾ پڙي ڳيو. تئيون مئين اوئا نه ڪيدو: 'بيلطشضر! تون ايئا شپنا ان ايئا را ارث ري ڪري ڳتي مت ڪر!'

تئيون بيلطشضر ڪيدو: 'جيئن مارا مالڪ! اي شپنو تمارون دشمنون هارو ان ايئا رو ارث تمارون ويرون هارو هوئه ها!'

²⁰ تمي هيڪ وڻ پاڙيو تو جيو وڌيو ان الهائي ڏاڍو ٿبتو ڳيو ان آڪاش هوڌي پوڳيو ان او ٻڌي ڌرتي مانھ ٿي ڏيڪاوا ريو. ²¹ اوئا را پونڙا الهائي نائوڪا هتا ان اوئا وڻ ۾ ٻڌون هارو الهائي ميوو هتو. اوئا وڻ هيٺ جهنگلي زناور ريتا ان اوئا ري تاريون مانھ پڪي بيهتا.

²² جيئن پادشا! هائي وڻ تون تمي سو، تمي وڌيا ان ڏاڍا ٿيا. تماري طاقت وڌئي ڳئي ان آڪاش هوڌي پوڳئي. تمارو راز ڌرتي را چيڙا هوڌي پوڳيو. ²³ جيئن پادشا! هيا ڪيڙ تمي رکشا ڪريا وڙا هيا پوٽر ڏوت نه آڪاش ٿي اوترتون ڏيڪيو جيئنه ام ڪيدو: ”وڻ نه وڌو پرو! اوئا نه تپاھ ڪرو پرو! پڻ اوئا رو تڙ پايون هوڌو ريو ڏيو! اوئا نه لو ان پيتر ري هونڪرون ۾ بوندين زمي را ڪڙ پيڙو ساڌي ڏيو! هائي آڪاش را نار ٿي پلرشي ان جنگلي زناورون پيڙو ايئا رو حصو هوشي. هم هات ورهه ويتشي. ²⁴ جيئن پادشا! ايئا رو اي مطلب سٺه جي او جيو پرم شڪتيوون پرميشور سٺه اوئا رو ئي اي حڪم سٺه جيو تمون هوڌي پوڳيو. ²⁵ تمي منڪون ٿي ڌار ڪريا زاشو. تمي جهنگلي زناورون پيڙا ريشو ان ٻڙهه را زم ڪڙ سرشو. تمي آڪاش را نار ٿي پلرشو، هات دور همرام ويتشي تئيون تمون

نٽه ڪهر پڙشي جي منڪون را راز مانھ پرم شڪتيوون پرميشور رو اڪتيار سٺه. اُو آپري مرضي ٿي جيا نٽه ڏيا ڪرڻھ اُوئا نٽه ڏئھ. ²⁶ ان ام پڻ حڪم زڙيو تو جي تڙ نٽه پاڍون ھوڏو ريو ڏيو! ھايا رو ارٿ اي سٺه جي زئيون تمي موني ليو جي اڪتيار آڪاش را پاھا ٿي سٺه تئيون تمون نٽه تمارو راز پاسو زڙشي. ²⁷ تيام، جيئين پاڏشا! تمي مارئي صلاح مونو! تمي آپرا پاپ ان ڏوھ ساڏو! ڀلائي را ڪرو ان ڪريپ منڪون مانھ ڏيا ڪرو! ٿي ھيڪڙھ ھم ڪريا ٿي تماري ڪشي را ڏي وڌي زائھ. ”

نٻوڪدنضر پاڏشا رو شپنو پورو ٿئھ

²⁸ ھون نٻوڪدنضر ام ڪونھ ريو جي ھاڻي ٻڌوئي مون ٿي ويتيو. ²⁹ ٻارڻڪ مئينون ڪيڙ ام ٿيو جي ھون بابل شھر را مولات ري ڇت مانھ ڦرتوت ريو. ³⁰ تئيون مئين ام ڪيڏو: ’ماري طاقت ٿي ناول ايٺا عاليشون بابل شھر نٽه زوئو! ايٺا نٽه مئين آپرا مولات ان مارا مون شون ڏيڪاڙيا ھارو نايوھ. ‘ ³¹ ھزون تون ھون ھاڻي ڪيتوت ريو اتا م آڪاش ٿي اي آواز آيو: ’او نٻوڪدنضر پاڏشا! ھون تون ٿي ڪونھ جي ٿارو راز تون ڪن ٿي زاتو ريشي. ³² تون نٽه منڪون موئين ٿي ڪاڏشي پرو ان تون جھنگلي زناورون پيڙو ريھ. تون ٻڙڌ را زم ڪڙ سريھ ان ھم ھاٿ ڏور وڃي زاشي. ھم تئيون ھوڏي ريشي زئيون ھوڏي تون اي زوڻي نہ لئھ جي منڪون را راز ماڻھ پرم شڪتيوون پرميشور رو ٿي اڪتيار سٺه، ان اُو آپري مرضي ٿي جيا نٽه وٺھ اُوئا نٽه ڏئھ. ‘ ³³ اُوئھ توڻھ مون مانھ ھاڻي وات پوري ٿئي ان مون نٽه منڪون موئين ٿي تڳڙيو پرو. ھون ٻڙڏون را زم ڪڙ سرتو ان مارو ڏيل آڪاش ٿي پڙيا واڙا نار ٿي پلرتو. اتي ھوڏي جي مارا مٿوئاڙ ھمڙي رون پينڪڙون را زم لونبا ٿي ڳيا ان مارا نڪ پڪيون رون نڪون را زم ٿي ڳيا.

نبوڪدنصر آڪاش را ايشور را وڪوڻ ڪرڻ

³⁴ هائي وڪت پورو ٿيا ڪيڙ مئين آڪاش هومئي نظر ڪري تون مارئي هزم مُون ۾ وڙي آئي. تئين مئين ڀرم شڪتيون پرميشور را وڪوڻ ڪريا ان اوتا را ڳڻ ڳايا جي هميش جيوتو سئ.

اوتا رو راز هميش ريشي ان اوتا رئي پادشائي جڳ ٿي جڳ ويتي ريشي.
³⁵ دنيا را ٻڌائي ربا وارا منڪ اوتا هوما ڪئين پڻ نٿي.
 او آڪاشي ڏوتون پيڙو ان دنيا ۾ ربا وازون پيڙو زم وئڻ هم ڪرڻ.
 ڪوئي پڻ نٿي جيو اوتا رئي ڪرا روڪي هيڪڻ.

ان ڪوئي پڻ نٿي جيو اوتا نٿ ام ڪي هيڪڻ جي اي تئين ڪي ڪريو؟
³⁶ زئين مارئي هزم مُون ۾ پاسي آئي رئي، تئين اوئ ٿي توئ مُون نٿ پادشا هوبا رئي عزت، اڪتيار ان مون شون پاسو آيو رو. مارا صلاح ڪار ان موتا منڪ مُون نٿ ڳوتوا لاڳيا ان مُون نٿ وڙي مارو راز پاٺ پاسو ڏيڏو ان مارو اڪتيار پيهرين ٿي وڌارڻ ٿي ڳيو.
³⁷ هوئ هون نبوڪدنصر آڪاش را پادشا را وڪوڻ ڪرونه ان اوتا نٿ موتو مونونھ ان اوتا نٿ مون ڏيونھ، ڪم تون اوتا را ٻڌائي ڪوم هاسا سئ ان اوتا را ٻڌائي مارڳ نيا را سئ ان جيا منڪ مڱروري ۾ وئ اوئون نٿ او نيسا پاڙي هيڪڻ.

مولات ري پينت مانھ لڪيا وازو هات بابل رو راز ڪم ٿيا رئي اڳڪٿي

5 هوئ زئين بيلشضر پادشا ٿيو تون اوئ هيڪ هزار موتون منڪون نٿ تيڙايا ان هيڪ موتي ڌاوت ڪري ان اوئون پيڙو ڌراڪ رس پيو ريو. ² بيلشضر پادشا ڌراڪ رس پيتون پيتون هيم ان چونڌي را اوئون ٿي آيا رو حڪم ڏيڏو جي ايئا رو ٻاپ نبوڪدنصر يروشلم شهر را ڌوم منڌر مطلب ايشور را گهر موئين ٿي لي آيو تو. هائي تيام مڱايا جي اوئون نونپڙون ۾ پادشا، اوتا را موتا منڪ، اوتا ري روئي ان اوتا ري او بوني جي پادشا

ري ڏوشي پڻ هتي اُوئون نونپڙون ۾ ڌراڪ رس پيئـه. ³ تئين هيم را اُو نونپڙا جيا يروشلم موئين ٿي پرميشور را گهر ٿي لي آيا تا پادشا ڪن اوڻيا. تون پادشا، اُوئا ري موٽي منڪي، اُوئا ري روڻيئي ان اُوئا ري ٻونيئي جي اُوئا ري ڏوشي هتي اُوئون نونپڙون ۾ ڌراڪ رس پيڌو. ⁴ ايشور را نوم رون اُوئون نونپڙون موئين ڌراڪ رس پيتون ٿي، اُو هيم، چونڌي، پيتو، لو، لاڪڙا ان پوئون رون ناول ڏيون را ووڪو ڪرتات ربا.

⁵ اُوئه توڻه منڪ را هات ري اونگري ساوي ٿي ان اُو مولات ۾ جيئنه ڏيوو راکل هتو اُوئا ٿي هوملي پينت مانھ ڪئينڪ لکوا ريو، تون پادشا اُوئا هات ننه لکتو پارڙيو. ⁶ تئين پادشا را مونيڊا رو رنگ اُوڌي ڳيو ان اُو اتو پيائي ڳيو جي اُوئا ري ڪڙيون هاھ ساڌي ڳي ان اُوئا را ڳوڏا ڏکوا ربا. ⁷ تئين پادشا رڙ ڪرين اي حڪم ڏيڌو: ”وڌوونون، علم واڙون، ڳيون منڪون، ان نروميون ننه تيڙاو.“

پسئ پادشا بابل رون اُوئون وڌوونون ننه ڪيڌو: ”جيو پڻ منڪ هائي لڪاوت وونسئ ان هيا رو ارت مون ننه همپراوئه اُوئا ننه هون وونگڻائي رنگ رو پادشائي وستر پيراويه ان اُوئا را ڳڙا ۾ هيم رو هار پيراويه ان پادشائي ۾ ترڻمي جڳا هيا رئي هوشي.“ ⁸ پادشا را ٻڌائي وڌوون منڪ آول هتا، توئي پڻ ڪوئي هائي لڪاوت وونسي نه هيڪيو ان نڪو اُوئا رو ارت کولي هيڪيو. ⁹ هائي زوين بيلشضر پادشا الهائي ڳڻتيون ۾ پڙي ڳيو ان اُوئا را مونيڊا رو رنگ هاو اُوڌي ڳيو ان اُوئا را موتا منڪ پڻ ڳڻتيون ۾ پڙي ڳيا.

¹⁰ زئين پادشا ري مان پادشا ان اُوئا رون موتون منڪون ري واتون هومپري تون اُو ڌاوت واڙه ماڳ آوئي ان ام ڪياو رئي: ”جيئن پادشا! تمي هميش حياتي ريو! تمي مت پيئو! ان تمارا مونيڊا رو رنگ هيوو نه ٿيوو ڪپئ! ¹¹ ڪم تون تمارا راز ۾ هيڪ ايوو منڪ سئ جيا ۾ پويتر ڏيون رئي آتما سئ. تمارا ٻاپ رون ڏيئون ۾ اُوئا ۾ هزم، هوشيارئي ان ڏيون جيوي عقل هتي. تمارئ ٻاپ، نبوڪدنضر پادشا، اُوئا ننه جاڏوڳرون، علم واڙون،

گيونيون ان نرؤوميون رو آگيوون نايو تو. ¹² اوتا ۾ گهٽئي عقل، هزم، ان شپنون رو ارث وتاڙيا رئي هوشيارئي هئي. او راز ري واتون هزماوي هيڪتو ان ڏوري وات ٿي نيهر يا رئي گهٽئي ڳوتتو. اوتا رو نوم داني ايل هتو ان پادشا اوتا رو نوم بيلطشضر راڪيو تو. تمي اوتا نٿه تيزاوو! اوتئي هيا رو ارث وتاڙشي.

داني ايل ليڪت رو ارث همپراوئھ

¹³ تئيون داني ايل پادشا هومو حاضر ٿيو. پادشا داني ايل ٿي پونسيو: ”تون يهوداه ملڪ رو او رو او داني ايل سٺه جيا نٿه مارو پاپ يهوداه ٿي ٻوندين لي آيو تو؟“ ¹⁴ مٿين تارا پارام هومپريو جي تون ۾ ڏيوون رئي آتما سٺه. تون ۾ هزم، هوشيارئي ان کاس عقل سٺه. ¹⁵ همٿه مٿين وڏوونون ان علم واڙون نٿه تيڙايا تا جي او هائي لڪاوت وونسٺه ان هيا رو ارث مون نٿه همپراوئھ پڻ اوئون موئين ٿي ڪوئي هيا رو ارث نه همپراوي هيڪيو. ¹⁶ مٿين تارا پارام هومپريو جي تون ۾ شپنون رو ارث وتاڙيا رئي هوشيارئي سٺه ان تون ڏوري وات ٿي نيهر يا رئي گهٽئي ڳوتي هيڪه. تيام هوئھ جي تون هيا لڪاوت نٿه وونسين هيا رو ارث مون نٿه وتاڙه تون هون تون نٿه وونگٽائي رنگ رو پادشائي وستر پيراويھ ان تارا ڳرا ۾ هيم رو هار پيراويھ ان پادشائي ۾ ترٿمي جڳا ٿارئي هوشي.

¹⁷ تئيون داني ايل پادشا نٿه ام وڙندي ڏيڏي: ”مون نٿه انوم نه ڪپھ. پلئھ ايئا وات رو ابوزو پيزا ڪياڪ نٿه زڙھ! توئي پڻ هون هائي لڪاوت وونسٺھ ان هيا رو ارث تمون نٿه همپراويھ. ¹⁸ جيئن پادشا! ڀرم شڪتيوون پرميشور ايشور تمارا پتا نبوڪدنضر نٿه راز، اڪتيار، مون ان طاقت ڏيڏي ٿي. ¹⁹ ڀرم شڪتيوون پرميشور را ڏيڏل اڪتيار ري ڪري ٻڌائي منڪ، ٻڌي قومون ان قرق قرق ٻولي واڙا اوتا ٿي پيئاتا ان اوتا هوما ڏڪتا. ڪم تون جيا نٿه مارو ڪرتا اوتا نٿه مارتا پرو ان جيا نٿه جيو تو ساڏوا ڪرتا اوتا نٿه ساڏا پرو، جيا نٿه مون ڏيو ڪرتا اوتا نٿه مون ڏيئا ان جيا رو مون پاڙوا ڪرتا اوتا رو مون پاڙا. ²⁰ پڻ

زئيون اُو من ۾ مڱرور ٿي ڳيو ان اُو وڌائي ٿي ويوا ربا، تئيون اُوئا نئه گهاڏي ٿي اوتاريا پرا ان اُوئا رو مونَ کتم ٿي ڳيو. ²¹ اُوئا نئه منڪون موئين ٿي تڳڙيا پرا ان اُوئا رئي هزم جهنگلي زناور را جيوي ٿي ڳئي ان اُو ڳڏيڙون پيڙا ربا ان ٻڙڌون را زم سروا ربا ان آڪاش را نار ٿي پلوتا. ان هم تئيون هُوڌي ريو زئيون هُوڌي اُوئي زوئي نه ليڌو جي منڪ را راز مانه پرم شڪتيوون پرميشور رو اڪتيار سئه ان اُو آپري مرضي ٿي جيا نئه وئنه اُوئا نئه ڏئه.

²² جيئين پاڌشا! تمي جي اُوئا را ڏيڪرا سو، تمون نئه ٻڌي وات رئي ڪبر سئه توئي تمي آڀرو ڳرور نه ساڏيو. ²³ تمي تون آڀرا آپ نئه آڪاش را ڏئي ٿي پڻ موتا هزموه ان اُوئا ايشور را گهر دوم منڌر را نونڙا زئيون تمون ڪن لي آيا تئيون تمي آپ، تماري موتي منڪي، تماري روئيئي ان اُو ٻوني جي تماري ڏوشي پڻ سئه تمي ٻڌي هاين نونڙون ۾ ڌراڪ رس پيڏي. تمي چونڌي را، هيم را، پينتر را، لو را، لاڪڙا را ان پوئا را ناول ڏيون را وڪوڻ ڪريا جي نه زوئي هيڪه نه هومپري هيڪه ان نڪو ڪئين زوئنه. تمي اُوئا ايشور را وڪوڻ نه ڪريا جيا را هات ۾ تمارو جيو سئه جيا را قابو ۾ تمارا ٻڌائي شيرڙا سئه. ²⁴ تيام اُوئا را پاها ٿي هائي هات آيو ان هائي وات لڪئي.

²⁵ ان اُو لڪل وات اي سئه 'مني، مني، تقيل، فارسين'. ²⁶ هايا رو ارت اي سئه. 'مني' مطلب 'ليڪو ڪرل'. ايئا ويڻ رو ارت اي سئه جي ايشور تمارا راز رو ليڪو ڪريوه ان اُوئا نئه کتم ڪريوه پرو. ²⁷ 'تقيل' مطلب 'توڙل'. ايئا رو ارت اي سئه جي ايشور تمون نئه تراڪڙي ۾ توڙياھ ان تمي توڙ ۾ گهٽ نڪرياھ. ²⁸ 'فارسين' مطلب 'وراوُل'. ايئا رو ارت اي سئه جي هوه تمارو راز ورائي زاشي ان اُو ماڊيون ان فارسيون نئه ڏيڌو زاشي.

²⁹ تئيون بيلشضر پادشا آڀرا ڪرل وائڏا پرموڻه حُڪم ڏيڏو ان داني ايل ننه وونگڻائي رنگ را لوگهڙا پيرايا ان اوتا را ڳرا ۾ هيم رو هار پيرايو ان داني ايل ننه راز ۾ ترزو ماڳ ڏيڏا رو ايلون ڪريو. ³⁰ اوتنه ئي رات ڪسڊي قوم رو پادشا بيلشضر مرائي ڳيو. ³¹ ان او راز دارا ننه زڙيو جيو مادي قوم رو هتو ان او باهت سال رو هتو.

ايشور داني ايل ننه شينهنون ٿي پڇاوه

6 دارا پادشا ننه اي وات نيڪ لاڳي جي او راز مانه هيڪ هو ويه ناظم راکه ان اوئون مانه ٻڌا راز رئي زميوارئي هوئه. ² اوئون مانه ترڻ موتا وزير راکيا جيون ۾ داني ايل پڻ هتو ان ناظمون رنه ايئون وزيرون ننه حساب ڏيوو تو جيا ٿي پادشا رو ڪوئي نقصون نه ٿئه. ³ داني ايل اوئون وزيرون ان ناظمون ٿي آڳر وڌي ڳيو ڪم تون او الهائي گهڻو هوشيار هتو تيام پادشا اوتا ننه ٻڌا ملڪ مانه اڪتيار ڏيو ڪرتو تو. ⁴ تئيون او ٻڌائي وزير ان ناظم داني ايل ننه ڪوڙو ڪريا هارو اوتا رون سرڪاري ڪومون ۾ ٿاڻي ڳوتو ربا پڻ او ايوي ڪوئي ٿاڻي ڪا ڏوه نه ڪاي هڪيا ڪم تون داني ايل ايموندار هتو ان او آڀرا ڪوم ۾ هاسو هتو ان اوتا ۾ ڪوئي ڪراپ وات نٿي. ⁵ تئيون او آڀت ۾ ام ڪيو ربا: ”آڀي داني ايل مانه اوتا رنه آڀرا ايشور را حُڪم مونيا شيوا پيزي ڪيا وات ۾ ڏوه نئين ڪاي هڪون.“

⁶ هم او وزير ناظم پيرا ٿين پادشا ڪن ڳيا ان ام ڪيڏو: ”جيئن دارا پادشا! تمي هميش حياتي ريو! ⁷ ملڪ ري ٻڌي وزيري، آڳووني، ناظمي، صلاح ڪاري ان عملداري پيزي ٿين اي صلاح ڪري جي هڪ ايو پادشائي قانون هوئه جي جيو ڪوئي ٿيه ڏي پادشا شيوا پيزا ڪيا ڏيو ڪا منڪ ڪن پراڻا ڪرئ، اوتا ننه شينهنون را پونيئرا موئين ڦڳوڙيو زائ! هيا قانون مانه وڍا هارو ڏورا اصول راکيا زائ! ⁸ جيئن پادشا! هوئه ايئا ڏورا اصول ننه پڪو ڪرو ان ايئا لڪل حُڪم مانه ٺپو هڻو تون ايئا ننه ڪوئي پڌلئي نه ڪري هڪئ، ان

اي ماديون ان فارسيون را پڌلي نه ٿيا وارا اصول پرموڻه ڏاڍو رڻه. ”⁹ تيام دارا پادشا اوڻا ڏورا اصول وارا لڪل حڪم مانھ ٺپو هڻيو پرو.

¹⁰ زئيون داني ايل نڻه ڪبر پڙئي جي اوڻا حڪم مانھ ٺپو لاڳي ڳيو تون او آڀري گهري زائين ماتليا ماڙ را ڪمرا ۾ ڳيو جيا ري ڌري يروشلم هومي ڪلتي. داني ايل روزوني ڳوڏا ڪوڙبن آڀرا ايشور ٿي پراٽنا ڪرتو ان اوڻا رو ٿورو موتو. هوءَ پڻ او اڳي را زم ڏي ۾ ترڻ وار همروم ڪرتو ريو. ¹¹ تئيون منڪ پيرا ٿيا ان داني ايل نڻه آڀرا ايشور ٿي پراٽنا ان وٺئي ڪرتون پاڙيو. ¹² تيام او پادشا ڪن ڳيا ان اوڻا ڏورا اصول را پارام ڪيا ريا: ”جيئن پادشا! تمي اوڻا اصول مانھ ٺپو هڻيو تو جي جيو پڻ ٿيھ ڏيئون هوڏي تمون شيوا ڪيا ڏيو ڪا منڪ ٿي جي پراٽنا ڪرشي اوڻا نڻه شينھون را پونئيرا ۾ ڦڳوڙيو زاشي.“

پادشا وڙندئي ڏيڏئي: ”هوءَ، هائي هاس سڻه. ماديون ان فارسيون را قانون پرموڻه هائي پڻ پڌلي نئين ٿه.“ ¹³ تئيون اوئي پادشا نڻه همپرايو: ”جيئن پادشا! او داني ايل جيو يهوداه ملڪ ٿي زهالي اول منڪون ٿي سڻه، او نڪو تماري پرواه ڪرڻ نڪو تمارا صحيح ڪرل حڪم نوما رئي، پڻ او ڏي ۾ ترڻ وار آڀرا ايشور ٿي پراٽنا ڪرڻه.“ ¹⁴ زئيون پادشا اي واتون هومپري، تئيون الهائي ڏک ٿيو. اوڻه من موئين رڻا ڪري جي داني ايل نڻه پڇاوءَ. اي ڏي اٽميا هوڏي اوڻا نڻه سڏايا رئي ڪوشيت ڪرتو ريو.

¹⁵ پسڻه او منڪ وڙي پادشا را ڌر بار موئين حاضر ٿيا ان ڪيا مڏيا: ”او پادشا! تمي زوڻوھ جي ماديون ان فارسيون رو اي قانون سڻه جي جيو لڪل حڪم ڪا قانون پادشا جيو جاري ڪريو هوءَ او ڪيڏي پڻ پڌلي نٿي ٿيتو.“

¹⁶ تئيون پادشا را حڪم پرموڻه داني ايل نڻه لي آوين شينھون را پونئيرا موئين نوڪيو پرو. توئي پڻ پادشا داني ايل نڻه ڪيڏو: ”تارو پرميشور جيا رئي تون هميش پڳئي ڪرڻه مون او ئي تون نڻه پڇاوءَ!“ ¹⁷ پسڻه هيڪ موتي شپير پونئيرا را مونڊا مانھ اڏئي ڏيڏئي

پري ان پادشا آيرو نپو ان موتي منكي آيرو نپو اوتا مانه هٿيو زم هياا قينصلا ۾ ڪوئي پڻ داني ايل رئي مدت نه ڪري هيڪڻه. ¹⁸ تيا ڪيتر پادشا آيرا مولات ۾ گپو پرو. اوتنه رات پادشا روتئي نه ڪاڌئي ان اوتا هومو نه ڪئين ساز وگاڙيو نه گايو. ان اوتا ننه اونگه ئي نه آوئي.

¹⁹ هوار تڻه ويلو پادشا اونيوان تڪو تڪو شينهنون را پونئيرا هومو گپو. ²⁰ زئيون پادشا پونئيرا ڏوڪڙو پوگپو تون اوندِي آواز ۾ داني ايل ننه هاڏ پاڙين ڪيڏو: ”او داني ايل! جيوتا پرميشور را شيواڌاري، ڪي تارڻه ايشور جيا رئي تون پڳتئي ڪرڻه اوتنه تون ننه پڇايوه ڪانه؟“

²¹ تئيون داني ايل پادشا ننه وڙندئي ڏيڏئي: ”جيئين پادشا! ²² مارڻه ايشور آيرو ڏوت ميلين شينهنون را مونڊا پنڌ ڪريا پرا ان اوتئي مون ننه ڪئين نقصون نه پوگاڙيو. ڪم تون هون اوتا اڳڙ پي ڏوهي ثابت ٿيو. همروم جيئين پادشا! مئين تمارو ڪئين ڏوه نٿي ڪريو.“ ²³ تئيون پادشا گهڻو ڪش ٿيو ان داني ايل ننه پونئيرا ٿي بارو ڪاڊيا رو حڪم ڏيڏو. پسڻه داني ايل ننه پونئيرا ٿي بارو ڪاڊيو تون ڪپر پڙئي جي اوتا ننه ڪئين نٿي ٿيو ڪم تون داني ايل آيرا ايشور مانه وشواس ڪرتو.

²⁴ پسڻه پادشا حڪم ڏيڏو ان اوئون ٻڌون منڪون ننه زهلايا جيئنه داني ايل رئي ڳلا ڪرئي تئي. اوئون ننه اوئون رون ٻارون بسون هوڏا شينهنون را پونئيرا موئين قڳوڙيا پرا. اوئون رڻه پونئيرا را تڙ هوڏي پوگپا مور شينهن اوئون مانه وڙي آيا ان اوئون را هاڏڪا پونگپا پرا.

²⁵ دارا پادشا ڌرتي مانه ربا وازون ٻڌون منڪون، قومون ان قرق قرق ٻولئي ڪريا وازون ننه ام چئني لڪئي: ”تمون ٻڌون رو ڪير هوڻه! ²⁶ هون اي حڪم ڏيونه جي مارا راز را هر هيڪ صوپا را منڪ داني ايل را ايشور رئي پيڪ راکڻه!“

کم تون اي ٿي جيوتو ان هميش ريا وازو ايشور سٺه.

اوتارو راز ڪيڏي کتم نئين ٿهه.

اوتارو رئي پاڌشائي هميش اڌڳ ريشي.

27 اوئي سڌاوڻه ان پڇاوڻه.

اوتارو آڪاش ان ڌرتي مانھ نيشون ان ڪرا وارا ڪوم ڪرڻه.

اوتارو ئي داني ايل نٽه شينھون رون پنجنون ٿي پڇايوه.

28 هم داني ايل دارا پاڌشا راز ۾ ان ڪورش فارسي راز ۾ ڪامياب ٿيو.

چار زناور، پرميشور ان جڳت را اڳيون وازو ڌرشن

7 بابل را پاڌشا بيلشضر را راز را پيرھيان سال ۾ داني ايل آپرا ڪاتلا مانھ ھوتو پڙيو تو

تون اوتارو نٽه شينو آيو ان اوتارو نٽه ڌرشن ٿيا. اوتارو شينو لکيو جيو اي ھتو. 2 داني

ايل ڪيڏو: ”مون نٽه رات ڌرشن ٿيو جيا ۾ مٿين زويو جي آڪاش رون چارون پاهون را

واٽيرا سڻونڊ مانھ زور ٿي وويڏا. 3 سڻونڊ موئين ٿي چار زناور نيھريا، اوھيڪا پيزا ٿي

ڦرڦر ھتا. 4 پيرھيون زناور شينھ جيو ھتو ان اوتارو ري پونڪون ھتي جي ھمري ري پونڪون

جيوي ھتي^c. ھون ھزون زوئي ريو تو اتا ۾ اوتارو ري پونڪون پٽائي ڳي ان اوتارو نٽه زمي ٿي

اوپاڙين منڪ را زم پيئون پڳون مانھ اوپاڙيو ان اوتارو نٽه منڪ را جيوو من ڏيڏو ڳيو.

5 پيزو زناور رچ جيوو ھتو^a. اوتارو لاڙليو پاهو اونسو اڀڙل ھتو. اوتارو مونڊا رون

ڏونٽون وسا ڪياڪ زناور ري ترڻ پاهري ھتي. ڪيٽڪ ھيا نٽه ڪيڏو: ’اوٽ! ان ڏاٽو ٿي

مونھ ڪا!‘

^c 4:7 اي زناور بابل ري پاڌشاهي رئي نيشوني سٺه جيو ٻڙوڪو ان وڪوڻ ڪريا جيوو سٺه، پڻ شيڪو ناش ٿي زاشي.

^a 5:7 اي زناور ماديھ ان فارس ملڪون را راز رئي نيشوني سٺه، جيا راز ۾ فارسي وڌارڻه اونسو ڌرجو راکتا. زناور را مونڊا موئين ترڻ پاهريون رو مطلب سٺه ترڻ موٽا ملڪ جيون مانھ اوئي زائين قوضو ڪريو، لڏيه، بابل ان مصر.

⁶ اُوٽا ڪيڙ مئين هيڪ ^b ٻيڙا زناور نئه ڀاڙيو جي شيترا جيوو هتو. اُوٽا ري پُٺ مانھ پڪي ري پونڪون جيوي چار پونڪون هتي. هيا زناور را چار ماٿا هتا ان اڪتيار هيا نئه زڙيو. ⁷ اُوٽا ڪيڙ رات رو ڏرشن ۾ مئين چوٿو زناور ڀاڙيو. ^c اُو الهائي ڪترناڪ، ٻيٽوڪو ان ٻروون هتو. اُوٽا را ڏونت لو را هتا ان الهائي موٽا هتا. اُو ڪائي زاتو ان ٽڪرا ٽڪرا ڪري نوڪتو، جي ڪئين ڀڄي زاتو اُوٽا نئه پڳون ٿي ڦيهلي نوڪتو. هائي زناور پيرھين واڙون زناورون ٿي قرق هتو، هيا را ڏھ شينگڙا هتا. ⁸ هُون شينگڙون نئه ڏيون ٿي زوتوت ريو تون مئين زويو جي اُوئون وسا ^a هيڪ نونو شينگڙو ^b نيهروا مڏيو ان اُوٽا را پاها وارا ترڻ شينگڙا پاڙون ٿي اوکڙي ڳيا. مئين وڌارءَ زويو جي اُوٽا شينگڙا ۾ منڪ را جيوي اونڪيون سئھ ان هيڪ مونڊو سئھ جيا ٿي موتي موتي واتون نيهرئھ.

آڏو جُڳ رو پاڌشا

⁹ مارءَ زوتون گهاڌي راڪي ڳي ان آڏو جُڳ رو پاڌشا آڀري گهاڌي مانھ ٻيٽو. اُوٽا را وستر ڀرڦ جيوو ڏوڙا شيتڙ هتا. اُوٽا را ماٿا را مٿوٽاڙ اُون جيوو اُوڙڙا هتا. اُوٽا رئي گهاڌي ٻڙتا ڏيوتا ري زهراڙون هتئي ان گهاڌي را ٻيٽڙا ٻڙتا ڏيوتا را هتا. ¹⁰ اُوٽا هومو ٻڙتا ڏيوتا رو ^b 6:7 اي يونان را راز رئي اڳم ڳيونئي ڪرھ. پونڪون ايٺا وات رئي نشونئي سئھ جي، ڪم ڪرين سڪندر اعظم الاهي ملڪون مانھ قوضو ڪريو. چار ماٿا ايٺا وات رئي نشونئي سئھ جي، سڪندر اعظم جوٽي ۾ مريا ڪيڙ، اُوٽا رئي پاڌشاهي 4 حصون ۾ ورائي ڳئي، جيا مانھ اُوٽا ري چار قوچي جرنيلي ڌار ڌار حڪومت ڪري. حڪومت ورايا را پارام 11: 3-4 زوئو. يروشلم ٿي اوتر هومو هيڪا حصا رو مرڪز شام ملڪ هتو ان يروشلم ٿي ڏکڻ هومو ٻيڙا حصا رو مرڪز مصر ملڪ هتو، جيو شروع ۾ اسرائيليون را ملڪ مانھ پڻ حڪومت ڪرتو. (11: 35-5) ^c 7:7 چوٿو زناور ڀاڙيو اي چوٿو زناور روم را راز رئي نشونئي سئھ، جيئھ يوناني حڪومت مانھ قوضو ڪريو، ان ڀرڻو ايسو رون ڏيئون ۾ وائڊو ڪرل ملڪ مانھ حڪومت ڪري. ^a 8:7 اي زناور ايشور را ڏشمن شيطون رئي اڳيونئي ڪرھ جيو ڏنيا ناش ٿيا ٿي مور آوشي ان ايشور نئه مونيا واڙون منڪون مانھ ظلم ڪرشي. (زوءِ دانيل 7: 20-22، 7: 24-27) (ايٺا را پارا ۾ وڙي دانيل 11: 36 ۾ وڙي اڳڪٿي ڪري ڳئي. ^b 8:7 هيڪ نونو شينگڙو هائي پرميشور را اُوٽا ڏشمن رئي نشونئي سئھ، جيو ڏنيا ڪتم ٿيا ٿي پيرھين آوشي ان پرميشور رون منڪون نئه تنگ ڪرشي. زوو 7 باب 20 ٿي 22 آيت ان 7 باب 24 ٿي 27 آيت. 11 باب 36 آيت ۾ وڙي اُوٽا را پارام اڳڪٿي ڪرل سئھ.

ڏريا ويتو تو. هزاري منڪ اوتڙا رئي شيوا ڪرتات ربا ان لاکي منڪ اوتڙا ڪنڻه اويل هتا. عدالت شروع ٿي ان ڪتاب ڪوليا.

¹¹ هون زوئي ريو تو ان اوتڙه شينگڙه موتي موتي واتون ڪري، تون مئين زويو جي پاڌشا را ڦينصلا پرموتڙه اوتڙا زناور نڙه ماريو، اوتڙا نڙه مارين پڙتي پاهي ۾ ڦڳايو پرو. ¹² ان پاڦي زناورون رو اڪتبار پڻ اوتڙون ٿي ڪوهي ليدو پڻ ڪئينڪ وڪت اوتڙون نڙه جيوتا ربوا ڏيڏا.

آڏو جڳ رو پاڌشا ان اوتڙا رو سونڍل آڳيون

¹³ مئين رات ڏرشن ۾ پاڙيو جي هيڪ منڪ ذات را ڏيڪرا^ٺ جيوو آڪاشي واڏڙون پيڙو آيو. اوتڙا نڙه آڏو جڳ را پاڌشا ڪن تيڙي آيا. ¹⁴ پسڻه اوتڙا آڳيون نڙه راز، طاقت ان اڪتبار ڏيڏو زم ٻڌائي منڪ، ٻڌي قومون ان هر هيڪ ٻولي ڪريا واڙا اوتڙا رئي شيوا ڪرڻه. اوتڙا رو اڪتبار هميش ريشي، او ڪيڏي ڪنم نئين ٿڻه. ان اوتڙا رو راز هميش ريشي.

چار زناورون واڙا شپنا رو ارٿ

¹⁵ هون داني ايل الهائي ڳڻتي ۾ پڙي ڳيو. هون هايون ڏرشنون ري ڪري الهائي ٻيڻائي ڳيو. ¹⁶ هون اوتڙون موئين ٿي هيڪا ڪن ڳيو جيا اوتڙه اويل هتا. مئين اوتڙا ٿي هايون واتون را پارام پونسيو. تئين اوتڙه مون نڙه هيا واتون را پارام اي وتاڙيو: ¹⁷ 'هائي چار موتا زناور چار پاڌشا سڻه جيا ايڏا دنيا ۾ آوشي. ¹⁸ پڻ پرم شڪتيون پرميشور رون پويتر منڪون نڙه هائي راز زڙشي ان اي راز هميش هوڏي اوتڙون ڪن ريشي.'

¹⁹ مارو من اوتڙا چوٽا زناور را پارام وڌيڪ زوٽو ڪرتو تو جيو پيزون ٿي قرق هتو ان الهائي ڪترناڪ هتو. اوتڙا را ڏونت لو را هتا ان پنجا پيتر را هتا. او ڪائي زاتو ان ٽڪرا ٽڪرا ڪري نوڪتو. جي ڪئين پچي زاتو تون اوتڙا نڙه ڦيهلي نوڪتو. ²⁰ هون اوتڙون ڏه شينگڙون ^c 13:7 منڪ ذات را ڏيڪرا اي اڳڪٿي منڪ ذات را ڏيڪرا پريو ايسو را پارام سڻه.

را پارام زوٽوا ڪرتو تو جي اُٽا زناور را ماٿا مانھ هٿا. اُٽا شينگڙا را پارام پڻ جيو نيھريو تو ان جيا ھوما ترڻ شينگڙا پڙي ڳيا. اُٽا ري اونڪيون ھتي ان موٽي موٽي واتون ڪريا وازو ھيڪ مونڊو ھتو. اُو زويا ۾ پيزون ٿي الھائي موٽو ھتو. ²¹ مئين زوبو تو جي اُو ئي شينگڙو پوٽر منڪون ٿي جنڳ ڪرڻ ان اُوئون ٿي جيتي زائھ. ²² ان ھمروم ٿيتو ريو پسئ آڏو جڳ رو پاڌشا آيو. ڀرم شڪتيوون ڀرميشور رون پوٽر منڪون نئ نيا زڙيو. ھوئ اُو توٽو آيو رو جي پوٽر منڪون نئ راز زڙئ.

²³ اُوئ ام ڪيڏو: 'ھائي چارمو زناور ڏنيا مانھ چارمو راز سئ. ھائي راز ڀاڦي پاڌشائون را راز ٿي قرق سئ، ھائي ٻڌا سنسار نئ ڪائي زاشي ان اُوئون نئ ٽڪرا ٽڪرا ڪرشي پرا. ²⁴ ھائي ڏھ شينگڙا ڏھ پاڌشا سئ جيا اُٽا راز ۾ آوشي ان ھايون ڪيڙ ھيڪ پيزو پاڌشا آوشي جيو پيرھيون ٿي قرق ھوشي ان ھائي ترڻ پاڌشائون نئ ھراوشي پرا. ²⁵ ھائي ڀرم شڪتيوون ڀرميشور رئ ڪلاڦ واتون ڪرشي ان اُٽا رون پوٽر منڪون نئ تنڳ ڪرشي. ھائي راکل توٽا نئ ان قانون نئ ڀڌليا رئي ڪوشيت ڪرشي. پوٽر منڪ ھيڪ زمونو، ٻي زمونا ان اڌ زمونا ھوڏي اُٽا رئ حوالئ ڪريا زاشي. ²⁶ پسئ عدالت ٿيشي ان اُٽا رو راز اُٽا ٿي ڪوھرائي زاشي ان اُٽا رو ناش ڪرشي پرو. ²⁷ پسئ ٻڌائي راز، ھر اِڪتيار ان پورا جڳت رو مونَ شونَ اُوئون نئ زڙشي جي ڀرم شڪتيوون ڀرميشور را پوٽر منڪ سئ. پوٽر منڪون را آڳيون رو راز ھميش رو راز سئ ان ٻڌائي اِڪتيار وازا اُٽا رئي پڳٽي ڪرشي ان اُٽا رئي ھومپڙشي.'

²⁸ ھائي وات ايٽئ ڪئم ٿئي. ھون داني ايل ھايا ري ڪري الھائي ٻيڻائي ڳيو، ان مارا مونڊا رو رنگ اُوڏي ڳيو پڻ مئين ھائي وات مارا من ۾ راکئي.

گهيتا ان ٻاڪرا وارو ڏرشن

8 پيرهيان ڏرشن ڪيڙ بيلشضر پادشا را راز را ترزا سال ۾ مئين داني ايل پيڙي وار ڏرشن ڏيڪيو. ² ڏرشن ۾ مئين آپ نئه سوسن شهر را ڪوت ۾ ڏيڪيو جيو عيلام صوبا ۾ سئه ان مئين ڏرشن ۾ زوبو جي هون اولائي نومي وا را ڪپ مانه سون. ³ تئين ۾ هومو زوبو ان پاڙيو جي وا مانه هيڪ گهيتو اويو جيا را ٻي شينگڙا سئه. ^a ٻي ئي شينگڙا موتا هتا پڻ هيڪ شينگڙو پيڙا شينگڙا ٿي الاهي موتو هتو، جيو الاهي موتو هتو او پيڙا شينگڙا ڪيڙ نيهريو تو. ⁴ مئين زوبو جي او گهيتو، آتو، اوتر ان ڏڪڻ هومو شينگڙا هتو تو ان اوٽا آڳڙ ڪوئي زناور اويي نه هيڪيو ان اوٽا ٿي سڏايا وارو پڻ ڪوئي نتو. تيام اوٽا نئه زم وٽو هم ڪرتو ان او موتو ٿيتو ڳيو.

⁵ مارو ڏيون هيا هومو هتو اتا ۾ آتوليا پاها ٿي هيڪ ٻاڪرو ^b ساو وٿيو جيو ڌرتي مانه پڳ ڪوڙيا وٽو ٻڌيل ڦري وڙيو. اوٽا ري اونڪيون وسا هيڪ موتو شينگڙو هتو. ⁶ هائي ٻاڪرو اوٽا پيون شينگڙون وارا گهيتا هومو ڳيو جيا نئه مئين وا را ڪپ مانه ڏيڪيو تو، او ڪاوڙ ۾ آڀري پوري طاقت ٿي اوٽا گهيتا هومو ڊوڙيو. ⁷ مئين پاڙيو جي او گهيتا ڊوڪڙو پوڳيو ان اوٽا ري ڪاوڙ وڌي ڳئي ان اوٽه گهيتا نئه پيٽي هئي ان اوٽا را شينگڙا پونگيا پرا. پسئه گهيتا ۾ اتي وشيت نه ري جي اوٽا هومو اويي هيڪئه. تئين اوٽه ٻاڪرئه گهيتا نئه پت مانه پساڙيو ان اوٽا نئه ڦيهليو. ايو ڪوئي نتو جي گهيتا نئه اوٽا ٿي سڏاوئه. ⁸ او ٻاڪرو ڏاڍو ٿيتو ڳيو. زبون او الهائي ٻروون ٿي ڳيو تون پسئه اوٽا رو او

^a اي ٻاڪرو يونان ملڪ را راز ري نيشوني سئه. اوئون رو موتو شينگڙو سڪندر پادشا سئه. اوٽه ماديه ان فارس را راز مانه قوضو ڪريو. 3:8 هيڪ گهيتو اويو جيا را ٻي شينگڙا سئه. اي گهيتو اوٽا راز ري نيشوني سئه زبون ماديه ان فارس ملڪ پيڙا ٿين پيڙون ملڪون مانه راز ڪرتا. موتو شينگڙو فارس ملڪ ري نيشوني سئه. ^b 5:8 هيڪ ٻاڪرو يونان ملڪ را راز ري نيشوني سئه. اوئون رو موتو شينگڙو سڪندر پادشا سئه. اوٽه ماديه ان فارس را راز مانه قوضو ڪريو.

موټو شينڱڙو پنگاڻي ڳيو ان اوتا را ماڳ مانھ چار موٽا شينڱڙا آڪاش رون چارون دشون رون وائرون هوما نيهريا.^c

^a 9 اوئون موئين ٿي هڪا ۾ هڪ نونو شينڱڙو^b نيهريو. هائي ڏڪٿاڌو، اڳوڻو ان پرميشور را وائڏا ڪرل روباڙا ملڪ هومو الهائي گهڻو وڌي ڳيو.¹⁰ هائي وڌو وڌو آڪاش ري قوج هوڏي پوڳي ڳيو ان اوئه ڪئينڪ آڪاشي قوجيون ان ڪئينڪ تارون ننه زمي مانھ پاڙيا نا ان اوئون ننه ڦيهليا.¹¹ هائي وڌو وڌو آڪاشي قوج را اڳيون هوڏي پوڳيو ان اوتا ٿي مقابلو ڪريو ان اوتا را نوم مانھ روزوني مال ساڙيا وارو نمونو پنڌ ڪريو ان اوتا را نوم رو پوٽر مندر پليت ڪريو پرو.^c 12 اوئون ري ڪرل پونڌائي ري ڪري پرميشور را منڪ ان اوئون رو روزوني مال ان ڏون ساڙيا رو نمونو اوتا پاڌا رنه حواله ڪريا ڳيا. اوئه هاس ننه پت مانھ پساڙيو. او جئين ڪئين ڪروا ڪرتو اوتا ۾ ڪامياپ ٿيتو ڳيو.

^c 8:8 اي وڙي اوتا وات رهي اڳڪٿي سٺه جي سڪندر پاڌا را مريا ڪيڙ يونان رو راز چار حصون ۾ ورائي زاشي. ايئون چار حصون مانھ سڪندر پاڌا ري قوج را چار جنرل آڀرو آڀرو ڌار راز ڪروا مڏيا. اوئون چارون موئين ٻي راز، شام رو ان مصر رو، ايشور را وائڏا ڪرل ملڪ مانھ وارو وار قوضو ڪرتا ان اسرائيلي قوم مانھ ظلم ڪرتا. 8:8 چار موٽا شينڱڙا آڪاش رون چارون دشون رون وائرون هوما نيهريا. اي باڪرو يونان ملڪ را راز رهي نيشوني سٺه. اوئون رو موٽو شينڱڙو سڪندر پاڌا سٺه. اوئه ماديھ ان فارس را راز مانھ قوضو ڪريو.^a اي وڙي اوتا وات رهي اڳڪٿي سٺه جي سڪندر پاڌا را مريا ڪيڙ يونان رو راز چار حصون ۾ ورائي زاشي. ايئون چار حصون مانھ سڪندر پاڌا ري قوج را چار جنرل آڀرو آڀرو ڌار راز ڪروا مڏيا. اوئون چارون موئين ٻي راز، شام رو ان مصر رو، ايشور را وائڏا ڪرل ملڪ مانھ وارو وار قوضو ڪرتا ان اسرائيلي قوم مانھ ظلم ڪرتا. 8:8 چار موٽا شينڱڙا آڪاش رون چارون دشون رون وائرون هوما نيهريا. اي باڪرو يونان ملڪ را راز رهي نيشوني سٺه. اوئون رو موٽو شينڱڙو سڪندر پاڌا سٺه. اوئه ماديھ ان فارس را راز مانھ قوضو ڪريو.^b 9:8 هڪ نونو شينڱڙو اي نونو شينڱڙو شام رو پاڌا انتاڪس ترٿما رهي نيشوني سٺه، جيئن يروشلم ۾ پرميشور را نوم را دوم مندر ننه پليت ڪريو. زوئو 11 : 21 ٿي لين 32 هوڏي.^c 11:8 پليت ڪريو پرو. اي اڳڪٿي 168 قبل مسيح ۾ پوري ٿي، زيبون شام ملڪ رنه پاڌا انتيوكس چارم يروشلم شهر ۾ ايشور را دوم مندر مٿين زائين اوتا ننه پليت ڪريو. نه روڳو ايشور را نوم مانھ مال ساڙيا رو نمونو پنڌ ڪريو، پڻ ايشور را کاس مندر موئين آڀري مورتني راکڻي ان آڀرا ڏيو را نوم مانھ ويڏي ٺاوي.

¹³ تئڻون مٿين هيڪا آڪاشي دُوت نٿه ٻولتون هومپريو ان هيڪ پڙهه دُوت ٻوليا وارا هيا دُوت ٿي پُونسيو: ”روزوني ساڙيا وارو مال ان دُون ان تپاه ڪريا واري پُونڌائي رو ڏيڪارو ڪتوڪ وڪت ريشي؟ پَوِتر ماڳ ان آڪاشي قوج ڪتوڪ وڪت اُوڻا رنه حواله ريشي ان ڦيهلاشي؟“

¹⁴ اُوڻه ام وڙندڙي ڏيڏئي: ”هائي ٻي هزار ترڻ هُو، هونز هوار ايشور را نوم مانه مال سڙايا رون توڻون هُوڏي ريشي جيون ۾ هائي مال نئين سڙايا زائ. هايون ڏيئون ڪيڙ پَوِتر ماڳ وڙي پَوِتر ڪرين ٿاڀيو زاشي.“^a

جبرائيل دُوت ڏرشن رو ارث هَڙماوڻه

¹⁵ زئيون هُون اي ڏرشن زوتوت ريو ان ايٿا را پارام زوڻيا رئي ڪوشش ڪرتو تو تئڻون مٿين زوبو جي مُون داني ايل هومو منڪ جيوو ڪوئي اُڀيو. ¹⁶ مٿين اولائي وا را وس موئين ٿي منڪ رئي آواز هومپريي جيئنه زور ٿي ڪيڏو: ”او جبرائيل! هيا منڪ نٿه ڏرشن رو مطلب هَڙماو پرو!“ ¹⁷ تئڻون جيئنه هُون اُڀيو تو اُو اُوڻه مُون ڏوڪڙو آيو. اُوڻا رنه آيا ري ڪري هُون پيئائي گيو ان مونڊا وروڻو پڙيو نو. تئڻون اُوڻه مُون نٿه ڪيڏو: ”او منڪ را ڏيڪرا! هَڙمي لئه! هائي ڏرشن آڪري زمونا را پارام سئه.“ ¹⁸ زئيون اُو مُون ٿي واتون ڪرتوت ريو تون هُون پي هوش ٿي گيو ان مونڊا وروڻو نيسو پڙيو نو پڻ اُوڻه مُون نٿه هاڻ ۾ زهاليو ان اوناڙين اُڀاڙيو. ¹⁹ پسئه ام ڪيڏو: ”هومپري! هُون تُون نٿه هَڙماوڻه جي آڪر“ ^a 14:8 2300 هونز ان هوار مال سڙايا رون توڻون رو حساب 1150 ڏي سئه، مطلب ترڻ سال پي مٿينا ان ڏه ڏي. 168 قبل مسيح ۾ شام رنه پاڌا انتيوڪس چارمئ ايشور را منڌر نٿه پليت ڪريو، ان مال سڙايا رو نمُونو پند ڪريو. سالون ۾ هڪل 168 قبل مسيح توڙيو گيو (اينيوڪس ترثما) اي اڳڪٿي ڊسمبر 165 قبل مسيح ۾ پوري ٿي، زئيون اسرائيلي قوم رو اڳيون يهوداه مڪابي يروشلم مانه قوضو ڪرين منڌر نٿه وڙي پَوِتر ڪريو. ايٿا وات ري ياد ۾ آڙ هُوڏي اسرائيلي قوم را منڪ هر سال هيڪ پرڀ مناوڻه، جيا نٿه هَنوڪا، مطلب ڏيون رئي پرڀ ڪئو. زوڻو يوحنا 10: 22 ”تئڻون ڏيون رئي پرڀ آوئي، جيا نٿه يروشلم شهر ۾ پڳوون را گهر نٿه وڙي پَوِتر ڪريا ري ياد ۾ مناوتا. اُو شينازا را ڏي هتا.“

۾ ايشور رڻه سزا ڏيڻا رو توڻو ڪيوو ٿيشي ڪم تون اي واتون آڪري توڻا هارو سڻه جيا راکل توڻا مانه ٿيشي. ²⁰ ٻيئون شينگڙون وازو گهيتو جيو تئين پاڙبو تو او ماديه ان فارس نومي ملڪون را پادشا سڻه. ²¹ ان او باڪرو يونان رو راز هتو ان او موٽو شينگڙو جيو اوڻا ري اونڪيون وسا هتو او پيرهيون پادشا هتو. ²² اوڻا شينگڙا رڻه پنگايا ڪيڙ جيا چار شينگڙا نيهريا تا او چار راز هتا جي اوڻا قوم ۾ ٿيشي پڻ اوڻون رو ٻڙ پيرهيون جيوو نئين ٿڻه. ²³ اوڻون را راز ري پڇاڙي ۾ زئيون منڪ گهڻا پاپي ان ڏوهاري ٿي زاشي تنيون هيڪ ڏلمي ان چالاڪ پادشا ساوو ٿيشي. ²⁴ هائي الهائي اڪتبار وازو هوشي پڻ آڀرا ٻڙ ٿي نئين. هائي جي پريادئي ڪرشي اي عجيب نمونا رڻي هوشي. هائي جي ڪئين ڪرشي اوڻا ۾ ڪامياپ ٿيشي. هائي طاقت وازون نڻه ان پويتر منڪون نڻه پڻ ناش ڪرشي پرا. ²⁵ هائي الهائي چالاڪ ٿيشي ان آڀري هر نگي ۾ ڪامياپ ٿيشي. هائي آڀرا من ۾ اڀيموني ڪرشي ان هڪ رون ڏيئون ۾ اوچتو اونين گهڻون نڻه مارشي پرا. هائي آڳيونون را آڳيونون نڻه پڻ هومو ٿيشي پڻ هائي ڪيا رڻه هات هڻيا ووڻو ٿي پت مانه پڙشي. ²⁶ اي هونز ان هوار رڻه توڻه مال سڙايا را پارام جيا ڏرشن تون نڻه ٿيا هائي هاسا سڻه، پڻ هائي ڏرشن همڻه ساوا مت ڪر ڪم تون هايون نڻه پڙيا ۾ الهائي ڏير سڻه.

²⁷ پڻه هون داني ايل ڪمزور ٿي ڳيو ان ڪئينڪ ڏي پيمار پڙبو ريو. پڻه هون اونيو ان پادشا را ڏربار ۾ ڪوم ڪروا ريو. هون هيا ڏرشن ري ڪري الهائي پريشون هتو ان هائي هزم ٿي بارو هتو.

يروشلم را وڙي ٿايا را پارام داني ايل رڻي پرائنا

9 دارا پادشا اخسويرس پادشا رو ڏيڪرو هتو ان مادي قوم ٿي هتو. هائي ڪسديون را ملڪ مانه پادشا ٿيو. هيا را راز رو پيرهيون سال هتو. ² اوڻا را راز را پيرهيان سال ۾ مئين داني ايل شاستر موئين ٿي اوڻون سالون را پارام ويچار ڪرين هزميو جيا را پارام

سنت یرمیاہ مانہ ڀرمیشور رو وڃن اوتريو تو جي یروشلم رئي ڀرپاڏئي ستر سال هوڏي ريشي.^{3 b} تنيون مئين آڀرو مونڊو ڀرمیشور هومو ڪريو ان مئين ورت راڪئي، ڀاڪريون ري زات رو ڪٿو اوڊيو ان پت مانہ شيلي ۾ ٻيھين ڀارثنا ان وينتي ڪري.⁴ مئين ڀرمیشور آڀرا ايشور ٿي ڀارثنا ڪري ان آڀرا ڏوھ هونڪاريا: ”تمي ڀرم شڪتيون ڀرمیشور ان ڪراون ايشور سو۔ تمي آپ ٿي ڀريم راڪيا واڙون مانہ ان تمارون حڪمون مانہ وڍا واڙون مانہ آڀرا ڪرل وسن ڀرموئہ هميش ڏٿيا ڪروھ۔⁵ امي ڏوھ ڪرياه، امي اوڙا مارڳ مانہ وڍاھ، امي ڀونڌائي ڪريھ، امي تمارئہ ڪلاڦ ٿياھ۔ امي تمارون حڪمون ان قانون ٿي ڦري ڳياھ۔⁶ امي تمارئي شيوا ڪريا واڙون سنتون رئي نا هومپڙئي جيئي تمارو نوم لين امارون ڀاڏشائون، امارون آڳيونون، امارا ڀاپ ڏاڏون ان ملڪ رون ٻڌون منڪون نئہ تمارو نياپو همپڙايو تو۔

⁷ او ايشور! تمي هميش هاسا سون۔ ڀڻ آڙ امون هارو گهڻي پيعزتي رئي وات سئہ۔ اي پيعزتي يهوداه ۾ ربا واڙون هارو، یروشلم ۾ ربا واڙون منڪون هارو ان اوئون ٻڌون اسرائيليون هارو سئہ جيون نئہ تمي ڌار ڌار ملڪون ۾ پڪيڙيا ڀرا، پلئہ او شيتئہ هوئہ ڪا ڏوڪڙا هوئہ، ڪم تون اماري قوم تمون ٿي پئيموني ڪريھ۔

⁸ او ڀرمیشور! پيعزتي امون هارو سئہ ان امارون ڀاڏشائون هارو، امارون موتون منڪون هارو ان امارا ڀاپ ڏاڏون هارو سئہ ڪم تون امي تمارو ڏوھ ڪريوھ۔⁹ ڀڻ پلئہ امي اوئا ٿي پڳاوت ڪري هوئہ، توئي امارو مالڪ ڏٿيا ڪريا واڙو ان ماڦ ڪريا واڙو ايشور سئہ۔¹⁰ امي امارا ايشور ڀرمیشور را اوئا نيئم مانہ وڍا رئي وات نه هومپڙئي جي اوئہ آڀرون شيواڌاريون هات آڀون نئہ ڏيتو۔¹¹ ٻڌي اسرائيلي تمارو شاستر پونگيوھ ڀرو ان تماري واتون هومپڙيا ٿي نا ڀاڙيوھ۔ تيام او پٿا ان او هون جيو تمارا شيواڌاري موسيٰ را شاستر

^b 2:9 سنت یرمیاہ مانہ ڀرمیشور رو وڃن اوتريو تو جي یروشلم رئي ڀرپاڏئي ستر سال هوڏي ريشي۔ زوئو سنت یرمیاہ

۾ لڪل سٺه امون مانھ آوي پڙياھ ڪم تون امي تمارو ڏوھ ڪريوھ. ¹² او ايشور، تمي امون مانھ ان امارئي آڳوونئي ڪريا وڙون مانھ موٽي ڏوروڻ لياوين آڀري ڪيڏل وات پوري ڪريھ. پوري دنيا ۾ ايوئي ڏوروڻ ڪيٽي ئي نه آئي جي يروشلم مانھ آئيھ. ¹³ زم موسيٰ را شاستر ۾ لڪل سٺه او ٻڌي ڏورووڻون امون مانھ آيوھ توئي پڻ امي آڀرون ڏوهون ٿي شينته ٿين ان تمارا ست هومو ڏيون ڏين پرميشور آڀرا ايشور ٿي ڏيا نٿي موڳي. ¹⁴ تيام پرميشور ڏوروڻ ميليا را وڪت رو ڪيال راکيو ان امون مانھ ڏوروڻ ميلي ڪم تون امارو ايشور پرميشور آڀرا ٻڌا ڪومون ۾ جيا او ڪرھ نيڪ سٺه، پڻ امي اوٽا رئي نه هومپري.

¹⁵ هوٽه، او امارا مالڪ، امارا ايشور! تمي آڀرا ڪڙا واڙا هات ٿي آڀرا منڪون نٽه مصر ملڪ ٿي ڪاڍي آيا تا ان آڀرو نوم موٽو ڪريو تو زم آڙ سٺه. پڻ امي ڏوھ ڪريوھ ان پونڌائي ڪريھ. ¹⁶ او مارا مالڪ! تمي آڀري رينھ آڀرا شهر مطلب پويتر ڏونگر يروشلم مانھ ٿي آڀرون ٻڌون نيائي وڙون ڪومون پرموٽه پاسي ليو رئي! ڪم تون امارون ڏوهون ان امارون ٻاپ ڏاڏون ري پونڌايون ري ڪري يروشلم رئي ان تمارون منڪون رئي، آهٽه پاهٽه ربا وڙون هومئي پيعزتي تٽه. ¹⁷ او امارا ايشور! تمي آڀرا ٻونھا رئي پراٿنا ان منت هومپرو ان آڀرا مون هارو ڏيا رئي نظر ڪرين پويتر ماڳ هومو زوٽو جي هونو ٿي ڳيوھ. ¹⁸ او امارا ايشور! ڪون ڏين هومپرو! اونڪيون ڪولين امارئي پريادئي ان اوٽا شهر نٽه زوٽو جيو تمارا نوم رو ڪيورائھ ڪم تون امي آڀرا هاس ري ڪري نئين پڻ تماري موٽي ڏيا مانھ پروسو ڪرين آڀري منٿون تمنون آڳڙ راکونھ. ¹⁹ او مارا مالڪ، هومپرو! او مارا مالڪ! ماڦ ڪرو! او مارا مالڪ، ڏيون ڏيو ان ڪئينڪ ڪرو! ڏير مت ڪرو! او مارا مالڪ! آڀرا نوم ري ڪري اي ٻڌوئي ڪرو، ڪم تون تمارو شهر ان تمارا منڪ تمارا ئي نوم ٿي ڪيورائھ.

ايشور را سونيل اگيون را موت ان

يروشلم ري پزي وار پريادي رئي اگكتي

²⁰ زئون هون هم كين پارتنا كرتوت ريو ان آيرا ان آيري اسرائيلي قوم را پاپ ان دوه هونكارتوت ريو ان پرميشور مارا ايشور هومو اوئا را پويتر دونهگه هارو وينتي كرتوت ريو، ²¹ هون ام كين پارتنا كرتو تو تيون اوئي منك جبرائيل جيا ننه مئين پيرهين درشن م پاريو تو او هونز رنه توئه دونه ساڙيا رنه توئه تڪو اوڌين مون كن پوگيو. ²² اوئه مون ٿي واتون كري ان ام هزميو: ”او داني ايل! هون همئه تون ننه هوشيارئي ان هزم ڏيو آيوه. ²³ تارنه وينتي كريا را شروئات م ئي اي حڪم ٿي گيو تو تيام هون آيوه، كم تو تون ايشور رو پريمي سه. هوه تون ايئون واتون مانه ديون ڏه ان درشن ننه هزمي له! ²⁴ تارون منكون هارو ان تارا پويتر شهر هارو هات وار هات دور راكيا گياه زم پگاوت كتم ٿي زائه، پاپ پنڌ ٿي زائه، دوهون رئي ماقئي ٿي زائه، هميش هارو ست ساووته، درشن ان اگكتي پوري ٿي زائه ان بدون ٿي پويتر ماڳ پويتر تين پرميشور را نوم مانه ٿي زائه.

²⁵ هوه تون زوئي له ان هزمي زا جي يروشلم ننه وڙي نيا ان آياڌا كريا را حڪم جاري ٿيا ٿي لين ايشور را سونيل اگيون را آيا هوڌي هات وار هات دور ويتشي ان هات وار باهت دور ويتشي. تيا ڪيڙ يروشلم شهر موئين يازارون ناوشي ان اوئا ري بيوري ڪوت ناوشي، هائي هزون ڏوروڻ واڙا ڏي هوشي. ²⁶ پس هات وار باهت دور ڪيڙ سونيل ^{25:9} ايشور را سونيل اگيون را آيا هوڌي هات وار هات دور ته 49، ان هات وار باهت دور ته 434، مطلب پورو حساب 483 سال ته. يروشلم شهر ننه وڙي نيا رو حڪم پگيون رو نياپو ڏيڏا واڙا سنت عزرا را ڪتاب م 7 باب 11 ٿي 26 آيت م لڪل سه. اي وات 458 عيسوي مور پوري ٿي. هائي اگكتي ايسو ڪريست را آيا رئي اگكتي سه ان اي اگكتي هيا حڪم ٿي 483 سالون ڪيڙ پوري ٿي زئون ايسو 26 عيسوي م پگيون را راز رو پرچار شروع ڪيو.

اَکِیوونَ ماریو زاشي ان اُوئا رو کوئي نئين رټه^a. تيا کيژ وږي هيک اَکِیوون^b آوشي ان اُوئا را منک، شهر ان پوټر ماځ ډاهشي پرا. ²⁷ هائي پيزو اَکِیوونَ هيکا هات دور واږا وکت هارو گهټون ټي هون کائين وسن بوندشي ان اُوئا هات دور واږا وکت را وس ډر ايشور را نوم مانه مال سزاوو پند کرشي پرا. او پرميشور را گهر ډر هاء کراب ان پرياد کريا وازي شينه راکشي، او راکل توئا هوډي اوټه ريشي ان تيا کيژ پليت شينهون راکيا واږا مانه آقت آوي پترشي.^c

ايشور را سونډل اَکِیوون رو ډرشن

10 فارس را يادشا کورش را ترټما سال ډر داني ایل مانه، جيا رو پيزو نوم بيلطشضر هتو، اي وات ساوي ټي. هائي وات هاسي هتي ان هيک موتي جنګ را پارام هتي. داني ایل هيا وات مانه ديون کريو ان اُوئا ننه ډرشن ټي هيا رو ارت هرمايم آيوه.

² اوئون ډيئون ډر هون داني ایل ترټ هقا وږاپ کرتوه ريو. ³ زئيون هوډي ترټ هقا ټي نه ربا تيون هوډي مئين کوئي نائوکا نوم نه کاډا، مئين مونه نتي کاډو، نکو مئين ډراک رس پيدو. مئين ماتا ډر تيل پڻ نه نوکيو.

^a 26:9 پسته هات وار باهت دور کيژ سونډل اَکِیوون ماريو زاشي ان اُوئا رو کوئي نئين رټه اي پگيون را سونډل پچايا واږا پريو ايسو را موت را پارام اَکِم گيوني سټه. زئيون منکي پريو ايسو ننه ماريو، اُوئا ري نه گهروازي هتي، نه بار هتا. ^b 26:9 هيک اَکِیوون اي اَکِیوون رومي قوج رو جنرل هتو، جيا رو نوم سټه تائيتس. اوټه يروشلم شهر مانه حملو کريو ان 70 عيسوي ډر شهر پرياد کريو پرو، پگيون رو گهر پونگيو پرو ان اوټ رون منکون ننه ماريو پرا. ^c 27:9 پليت شينهون راکيا واږا مانه آقت آوي پترشي. اي رومي قوج را جنرل تيتس ري وات سټه جيو 70 عيسوي ډر قوجيون هوډو ايشور را گهر ډر پينو، گهر پونگيو پرو ان ايشور را گهر رو شيمون روم ملک ډر لين گيو پرو. هائي رومي جنرل 79 عيسوي ډر روم رو يادشا ټيو. پسته 81 عيسوي ډر زئيون هيا يادشا ري عمر 41 سال هتي تيون هيا ننه تاو آيو جيا ري کري او مري گيو ان هائي اگستي پوري ټي.

⁴ پيرهيان مئينا ري چويھ تاريڪ مانھ زئيون هُون دجله نومي موٽا ڏريا رڻه ڪونئھ هتو، ⁵ تئيون مئين هومو زويو تون مُون نڻه هيڪ منڪ اُوپل ڏيڪوڻوھ. اُوٽا رڻه هوتر را وٽل، پوزاري را ويس افود جيوا لُوگهٽا پيرل هتا ان اُوٽا ري ڪٽيون ۾ اوفاز مُلڪ را هاسا هيم رو ڪمر پتو هتو. ⁶ اُوٽا رو ڏيل فيروزه نومي هيرا جيوو پرتابي هتو، اُوٽا را موندا رو رُوپ ويڙري جيوو هتو، اُوٽا ري اونڪيون پرتا تڻڪون جيوي هتي، اُوٽا را هات ان پڳ اُڳتل پيتر جيوا هتا ان اُوٽا رو آواز جتا ري ڪاش جيوو هتو.

⁷ رُوڳو هُون داني ايل ئي هتو جيئڻه هائي ڏرشن زويو تو ان مُون پيرا جي منڪ هتا اُوئي هائي ڏرشن نه پاڙيو توئي پڻ اُو گهڻا پيئوٽا ان پاڳين هتائي ڳيا. ⁸ تيام هُون هيڪلو ري ڳيو تو ان هائي موٽا ڏرشن زوئين مُون ۾ وشيت نه رئي، مارو مونديو مرلون جيوو ٿي ڳيو ان مُون ۾ هاو وشيت نه رئي. ⁹ ان مئين اُوٽا رو آواز هومپريو. زئيون مئين اُوٽا رو آواز هومپريو تون هُون پي هوش ٿي ڳيو ان موندا وروڻو زمي مانھ پڙيو نو. ¹⁰ پسڻه هيڪڻه هات مُون نڻه زهاليو ان مُون نڻه ڏڳاوين هوش ۾ لايو ان پسڻه هتاريون ان ڳوڏون مانھ اُوٽارين بيهاريو. ¹¹ اُوڻه مُون نڻه ڪيڏو: ”او داني ايل! ايشور را ڪاس ٻونھا، ماري واتون جي هُون تون ٿي ڪونھ ريو هَرمي لڻه ان آڀرا ماڳ مانھ اُونين اُوپ ڪم تون همڻه ايشور مُون نڻه تون ڪن ميليھ.“ زئيون اُوڻه مُون نڻه هائي ڪيڏو تون هُون پيئاتو پيئاتو اُونين اُوپو.

¹² تئيون اُوڻه مُون نڻه ڪيڏو: ”او داني ايل! پيئا مت ڪم تون جيڏي تئين هَرميا هارو من لڳايو ان آڀرا ايشور هومو آڀ نڻه نونو ڪريو اُوڻه ڏي ئي ٿاري پراٽنا هومپري ليڏي تئي ان هُون ٿاري پراٽنا ري ڪري آيوھ. ¹³ پڻ شيطون را پاها ٿي اُو ڏوت جيو فارس را راز مانھ آڳيونئي ڪرڻ، اُو ايڪويھ ڏي مُون ٿي مقابلو ڪرتو ريو ان مُون نڻه تون ڪن آوا نتو ڏيتو. پسڻه ميڪائيل جيو ايشور را پاها ٿي آڳيونئي ڪريا وازون مُڪ ڏوتون موين

ٿي سٺه اُو ماري مدت هارو آيو. اُوئا رٺه آيا ٿي مور هُون فارس را پاڏشا ڪن اُويي ريو تو. ¹⁴ هَوَئِه هُون تُون نٺه اي هَزمَاوَا آيوه جي آيا وازون ڏيئون ۾ تاري قوم رون منڪون ٿي ڪي ٿيشي. اي ڏرشن پورو ٿيا ۾ الهائي وڪت سٺه.

¹⁵ زئيون اُو مُون ٿي هائي واتون ڪرتوت ريو تئيون مارو مونديو زمي هومو هتو ان هُون ڪئين ٻولي نتو هيڪيو. ¹⁶ تئيون ڪئينڪ جيو منڪ ذات جيوو هتو اُو مارون هونون نٺه سڀيو ان مارو مونديو ڪوليو. مئين اُوئا ٿي جي مُون هومو اُويو تو ڪيڏو: ”او مارا مالڪ! ايئا ڏرشن ري ڪري هُون الهائي تڪليپ ۾ سون ان مُون ۾ ڪئين وشيت نٿي رٺي. ¹⁷ او مارا مالڪ! هُون تمارو ٻونو تمون ٿي ڪم ڪرين وات ڪرون؟ مُون ۾ وشيت نٿي رٺي ان مارو هاھ هُوڪائي ڳيوھ. “ ¹⁸ تئيون اُوئِه جيو منڪ ذات جيوو هتو اُو وڙي مُون نٺه سڀيو ان مُون ۾ وشيت آوئي.

¹⁹ اُوئِه مُون نٺه ڪيڏو: ”ايشور را ڪاس ٻونا، ٻيئا مت! تُون هڪي رٺه! ڏاڍو تٺه ان هيئت راک! “ زئيون اُوئي هم ڪيڏو تون مُون ۾ وشيت آوئي ان مئين اُوئا نٺه ڪيڏو: ”او مارا مالڪ! وات ڪرو ڪم تون تمي مُون نٺه وشيت ڏيڏيھ.

²⁰ تئيون اُوئِه ڪيڏو: ”ڪي تُون نٺه ڪپر سٺه جي هُون تُون ڪن ڪم آيوھ؟ همٽه مُون نٺه وڙي پاسو زائين فارس مانھ اڳيونئي ڪريا وازا اُوئا ڏوت ٿي ويڙھ ڪرو ان مارٺه اُوئا نٺه هرايا ڪيڙ شيطون را پاها ٿي اُو ڏوت، جيو يونان مانھ اڳيونئي ڪرئھ، اُو مُون هومو آوشي رو. ²¹ پڻ هُون تُون نٺه اُو وتاڙيھ جي هاس را ڪتاب ۾ لڪل سٺه. شيطون را پاها ٿي اڳيونئي ڪريا وازون هايون ڏوتون ٿي مقابلو ڪريا هارو تاري قوم رٺي اڳيونئي ڪريا وازا ڏوت ميڪائيل شيوا ٻيزو ڪوئي نٿي جي مارو سات ڏھ.

11 مئين شيطونَ را پاها ټي آځپوونځي كړيا وازون دُوتون رو مُقابلو كړيا هارو ميكائيل دُوت رڼي مدت كړي ټي ان اوئون رو پاهو ليدا هارو اوڼيو تو، اوته توتنه دارا مادي را راز رو پيرهيوڼ سال هتو.

اسرائيل مُلك جنګ ري كړي پرياد ټيتو ريشي

² هَوته هُون تُون ننه هاس هاس كونه. فارس ږ ترڼ پادشا هزون آوشي. تيا كيژ چوڅو پادشا آوشي جيو ايئون ټدون ټي گهڼو دَن دولت وازو تيشي. زئيون او آپري دولت ټي طاقت وازو تيشي تتيون او ټدون منكون ننه يونان را راز رنه كلاق اوناژشي.

³ پسنه هيك طاقتور پادشا اونشي^a جيو گهڼا اکتیار ټي راز كړشي ان او زم وښي هم كړشي. ⁴ پښ اوئا رنه اونتون ټي راز توتي زاشي ان آكاش رون چارون دشون رون وائيرون هوما ورائي زاشي. پښ هيا رو راز اوئا را وستار ننه نئين زژنه ان اوئا رو اکتیار پښ پيرهين جيوو نئين رنه كم تون هائي راز پاډون ټي اوکزي زاشي ان داريون ننه زژشي.

⁵ پسنه دكثادليا مُلك مصر رو پادشا طاقت وازو تيشي پښ اوئا رون وزيرون موئين ټي هيك زڼو اوئا ټي وډارنه طاقت وازو تيشي ان اوئا را راز مانده اکتیار ټي پادشائي كړشي.

⁶ كئينك سالون كيژ هائي آيت ږ ناه كړشي. دكثادليا مُلك مصر را پادشا رڼي ډيكرڼي اوتراډليا مُلك شام را پادشا ټي ويوا كړشي جي ناه ټي زانه پښ اوئا روڼي رڼي طاقت قائيم نئين رنه ان اوئا پادشا رڼي طاقت قائيم نئين رنه. اوئون ډيئون ږ اوئا روڼي هودا اوئا ننه تيژي آيا وازا، اوئون رڼي اولاد ان اوئا رڼي مدت كړيا وازا موت رنه حواله كړيا زاشي.

⁷ پښ اوئا روڼي رون پايون موئين ټي هيك منك ساوو تيشي ان هيا رڼي جگا ليشي. هائي اوتراډليا مُلك شام را پادشا ري قوج ټي مقابلو كړوا زاشي. او پادشا را كوت مانده حملو كړشي ان اوئون ننه هراوين كوت ننه قابو كړشي. ⁸ او اوئون را ډيو، گهژل مورتې

^a 3:11 طاقتور پادشا اونشي يونان مُلك رو موټو پادشا سيكندر

ان هیم ان چونډي را قیمتي نونېزا آپ پیرا آیرا مُلک مصر هوما لي زاشي ان کئینک سالون هُوډي اوترادلیا مُلک شام را یادشا ننه کئین نئین کئنه.

⁹ پسته اوترادلیا مُلک شام رو یادشا دکنادلیا مُلک مصر را یادشا مانه حملو کرشي پښ پاسو آپرته مُلک زاشي پرو. ¹⁰ ایئا کیژ اوترادلیا مُلک شام را یادشا را ډیکرا جنگ کرشي. او هیک موتي قوج پیژني کرین ضرور حملو کروا زاشي ان بوډ را زم اوئون ننه بوژشي پرا ان دکنادلیا مُلک مصر را یادشا را کوت مانه زائین حملو کرشي.

¹¹ تئین دکنادلیا مُلک مصر رو یادشا الهائي کاوژ یر جنگ هارو نیهرشي ان اوترادلیا مُلک شام را یادشا ټي جنگ کرشي^b. اوترادلیا مُلک شام رو یادشا موتي قوج لین آوشي پښ هائي قوج دکنادلیا مُلک مصر را یادشا رته حواله کرني زاشي. ¹² زئین او قوج دکنادلیا مُلک مصر را یادشا را قوزا یر آوشي رني تون اوئا را من یر گړور آوشي، او لکون ننه پاژشي پښ جيتشي نئین. ¹³ اوترادلیا مُلک رو یادشا انتاکس پاسو وړي زاشي ان پیرهین ټي وډارته قوج پیژني کرشي ان کئینک سالون کیژ او موتي قوج لین جنگ کړیا وازا گهئا شیمون هُوډو حملو کرشي. ¹⁴ اوئون ډیئون یر گهئا ئي منک دکنادلیا مُلک مصر را یادشا رته کلاډ اوئشي ان اوئون پیرا تاري قوم را ظلمي منک هائي ډرشن پورو کړیا یر گهڼو زور کرشي. پښ هائي نیډو کائین پژشي نا. ¹⁵ اوترادلیا مُلک شام رو یادشا انتاکس آوشي ان هیکا کوت ري پینت را پاهام ډکو بوندشي. او کوت وازا شهر مانه قوزو کرشي. دکنادلیا مُلک مصر رني قوج اوئا هومني نئین اویي هیکنه، نکو اوئون را پروون جوډا اوئا هوما اویي هیکشي. ¹⁶ او آوشي ان زم وئشي هم کرشي، اوئا هومو اوییا وازو کوئي نئین هوئه. او پرمیشور را وائیډا کرل روپازا مُلک ننه قوزام لیشي رو

^b 11:11 اوترادلیا مُلک شام را یادشا ټي جنگ کرشي هائي شام مُلک رو یادشا انتیوکس ترئمو سته، جیته تیا کیژ اسرائیل مُلک مانه قوزو کړیو.

ان اوتا رون هاتون ٿي تپائي ٿيشي. ^c 17 هائي آڀرا پورا راز ري طاقت ٿي پادرو ڏڪڻ را راز
 ۾ آيا رئي آشا ڪرشي. هائي ٺاه ڪرشي ان آڀرئي ڏيڪرئي ڏڪٽاڊليا مُلڪ مصر را پادشا
 نٿه پڙٿاوشي ^a زم او اوتا نٿه پريآ ڪرڻه. پڻ هم نئين ٿڻه، اوتا نٿه ڪئين قائيدو نئين ٿڻه.
¹⁸ پسڻه او سمنويد موئين رون بيتون ان ڪپ وازون علاقون هومو وڙشي ان گهڻون علاقون
 مانھ قوضو ڪرشي پڻ هيڪ جنگي آڳيون اوتا ري هايا مڳروري نٿه ڪتم ڪرشي پڙئي
 ان هايا مڳروري رئي سزا هايا نٿه ڏيشي. ¹⁹ تنيون او آڀرا مُلڪ رون ڏاڍون ڪوتون ۾ پاسو
 پاڳشي پڻ او نيڏو ڪائين پڙشي ان پسڻه وڙي نئين زڙڻه.

²⁰ اوتا را ماڳ مانھ هيڪ پيزو آوشي. او مُلڪ را مون شون هارو هيڪ ايوو منڪ
 راکشي جيو زوري ٿيڪس ليشي پڻ ڪئينڪ ٿوٽا ڪيڙ، پلڻه اوتا مانھ ڪوئي ڪاوڙ نئين
 ڪرڻه، نڪو ڪوئي جنگ ڪرشي، توئي پڻ او مرايو زاشي.

²¹ اوتا را ماڳ مانھ هيڪ نيچ منڪ آوشي ^b، منڪون ري نظر ۾ اوتا نٿه پادشا ٿيا رو
 حق نتو. پڻ او امن رڻه ٿوٽه آوشي ان هوشيارِي ٿي راز مانھ قوضو ڪرشي. ²² ٻوڏ را زم
 گرڪ ڪريا واري قوج اوتا هومئي آوشي پڻ او قوج آپ گرڪ ٿي زاشي. ايشور رو وسن
 مونييا وازو مُڪ پوزاري پڻ پريآ ٿي زاشي. ^c 23 او اوئون ٿي پڻ ڏڳو ڪرشي جيا اوتا ٿي ٺاه

^c 16:11 اي اڳڪٿي 197 قبل مسيح ۾ پوري ٿي زبون شام رڻه پادشا انتيوكس ٽرمٿه اسرائيل مانھ قوضو
 ڪريو. ^a 17:11 آڀرئي ڏيڪرئي ڏڪٽاڊليا مُلڪ مصر را پادشا نٿه پڙٿاوشي شام مُلڪ رو پادشا انتيوكس ٽرمٿو آڀرئي
 ڏيڪرئي ڪلپترا مصر را پادشا پتولمي پونسما نٿه پڙٿاوي. او ام هزمتو جي هم ڪرين مصر را پادشا نٿه پريآ ڪرڻه
 پڻ هم نه ٿيو ان ايتا رئي ڏيڪرئي ڪلپترا آڀرا ٻاپ رو پاهو نٿي لپئي او آڀرا آڏمي رو پاهو لڻه. ^b 21:11 هيڪ
 نيچ منڪ آوشي اي نيچ منڪ شام مُلڪ رو پادشا انتيوكس چارمو هتو. او آڀرا آپ نٿه ايفانيس ڪيوراوتو، جيا رو
 مطلب سڻه ايشور رو اوتار. اوتڻه يروشلم شهر مانھ حملو ڪرين پوتير ماڳ مانھ هاو ڪراب ان پريآ ڪريا واري
 شينھ راکٽي ان هم ڌوم منڊر نٿه پليت ڪريو پريو (11) : ^c 22:11 ايشور رو وسن مونييا وازو مُڪ پوزاري
 پڻ پريآ ٿي زاشي. پريو ايسو رڻه آيا ٿي 170 سال پيرھين هائي اڳڪٿي پوري ٿي زبون يھوديون رو مُڪ پوزاري
 اونياس ٽرمٿو مرائي ڳيو.

ڪرشي. هائي رُوگو تُوڙون منڪون ري مدت ٿي اڪتيار ليشي رو. ²⁴ هائي امن رٿه تُوڙه
آپاڌ صُويا مانھ حملو ڪرشي. هائي ايوو ڪوم ڪرشي جي نڪو اُوتا ري ٻاپ ڏاڏي ڪريو
تو نڪو وڙي اُوتا را ٻاپ ڏاڏون ري ٻاپ ڏاڏي. هائي لوتل مال ان ڦر ڪرل شينھون آڀرون
منڪون نٿه وراوين ڏيشي. هائي ڪوتون مانھ حملو ڪريا ري رٿائون ڪرشي، ڪئينڪ تُوڙا
هُوڏي هيوئي لڪا ريشي.

²⁵ هائي آڀري پوري طاقت ٿي اُونشي ان من ۾ پڪو ڦينصلو ڪرشي جي موتي قوج
هُوڏو ڏڪٽاڏليا مُلڪ را پاڌشا مانھ حملو ڪرشي. ان ڏڪٽاڏليا مُلڪ رو پاڌشا پڻ گهڻي قوج
لين مُقابلا رئي تيئاري ڪرشي، پڻ هائي اُوتا هُومو نئين اُوپي هيڪنه ڪم تون هيا رٿه
ڪلاڦ رٿائون ڪري زاشي. ²⁶ ڏڪٽاڏليا مُلڪ را پاڌشا نٿه اُوتا را ئي پاڌشائي ڪاڌو ڪاڌا وارا
پريآڌ ڪرشي. اُوتا رئي قوج ڳرڪ ٿي زاشي ان گهڻا ئي جنگ ۾ مرائي زاشي. ²⁷ هايون
بيئون پاڌشائون را من ۾ ڏڳو هوشي. هائي هيڪنه ماڳ بيهين هڪا پيزا ٿي ڪُوڙ ڪرشي
پڻ ڪامياپ نئين تڻه ڪم تون راکل تُوڙو نٿي آيو. ²⁸ تئين اوتراڏليا مُلڪ شام رو پاڌشا
گهڻو ئي شيمون آڀ پيرو لين پاسو آڀرئ مُلڪ زابا هارو نڪرشي. پڻ اُوتا رو من ايشور را
اُوتا پويتر وسن رٿه ڪلاڦ ٿيشي جي اسرائيلي قوم ٿي ڪرل سٺه، هائي ايشور رو وسن
مونيا وازون رٿه ڪلاڦ ڪوم ڪرشي ان پسٽه آڀرئ مُلڪ زاشي.^a

²⁹ زئين راکل تُوڙو پورو ٿيشي تون او وڙي ڏڪڻ هُومو زاشي پڻ هُوت پيرھين را زم
نئين تڻه. ³⁰ تئين اُوتليا علاقا ڪتيم را پيڙا اُوتا رو مقابلو ڪريا هارو لاهي آوشي جيا
ٿي او هيئت هاري زاشي. پسٽه او پاسو وڙي زاشي ان آڀري ڪاوڙ ايشور را اُوتا پويتر
وسن مانھ اوتارشي جي اسرائيلي قوم ٿي ٻونڌل سٺه، هائي اوتون منڪون رو پاھو ليشي

^a 28:11 هائي ايشور رو وسن مونيا وازون رٿه ڪلاڦ ڪوم ڪرشي ان پسٽه آڀرئ مُلڪ زاشي. شام مُلڪ رو پاڌشا
انتيوڪس چارمو لوت رو گهڻو مال لين آڀرئ مُلڪ پاسو گيو ان پاسو زاتون يروشلم شهر مانھ حملو ڪريو ان يهوڊي
ڌرم نٿه ڪم ڪريا رئي ڪوشش ڪري.

جيا پَوِتر وسَن نئه ساڌي ڏيشي. ³¹ اُو آڀرئي قوج ميلشي ان ڪوٽ واڙا پَوِتر ماڳ نئه پليت ڪرشي ان ايشور را نوم مانھ روزوني مال ان ڏون ساڙيا رو نُونو پند ڪرشي. ان اُوٽا پَوِتر ماڳ مانھ هاو ڪراپ ان پريآء ڪريا واڙئي شينھ راکشي. ³² b ان هائي پَوِتر وسَن ٿي قريا وازون نئه قوهلاوين پُونڌائي ۾ پاڙشي پَن اُو منڪ جيا آڀرا ايشور نئه اوڙڪه اُو ڏاڍا ٿين ڪئينڪ ڪرين ڏيڪاڙشي. ³³ ان اُو جيا هوشيار سئه اُو گهڻون نئه شيڪاڙشي پَن ڪئينڪ توڻا هُوڌي اُو تروٺار ٿي، پاهي ٿي، ڳلومي ٿي ان لوت مار ٿي تپاه ٿيتا ريشي. ³⁴ تپائي رئه توڻه اوئون نئه توڙڪيڪ مدت زڙشي پَن مدت ڪريا واڙا گهڻا منڪ چالاڪ هوشي. ³⁵ هوشيار منڪون موئين ڪئينڪ تپاه ٿي زاشي، هم اُو هاو نچ، ڌوڙا شيترا ان اوڙا ٿي زاشي. هم تتيون هُوڌي ريشي زئيون هُوڌي راکل آڪري توڻو نه اوئه رو.

ايشور رئه ڪلاق وُڊا واڙا پادشا را پارام اڳم ڳيونئي

³⁶ هائي پادشا زم وڻه هم ڪرشي ان ڳرور ڪرشي. هائي آپ نئه ٻڌون ڏيون ٿي موتو ڪبوراشي ان پرميشور رئه ڪلاق عجيب واتون ڪرشي. هائي تتيون هُوڌي ڪامياپ ريشي زئيون هُوڌي ايشور رئي ڪاوڙ ڪتم نئي تيتي ڪم تون اُو ڪوم جيو راکل سئه پورو ٿيشي. ³⁷ اُو آڀرا ٻاپ ڏاڏا رون ڏيون رئي پروا نئين ڪرئه، ان اُوٽا ڏيو رئي پروا پَن نئين ڪرئه جيو ڏوشيون نئه والو سئه. هائي ڪيا ڏيو نئه نئين مونئه. هائي آپ نئه ٻڌون ٿي موتو هَرمشي. ³⁸ هائي اوئون ڏيون را ماڳ مانھ ڪوتون را ڏيو رئي پوزا ڪرشي جيا را پارام هيا را ٻاپ ڏاڏا نئه ڪهر ئي نتئي. هائي اُوٽا رئي پوزا هيم، چونڌئي، قيمتي پوڻا

^b 31:11 پَوِتر ماڳ مانھ هاو ڪراپ ان پريآء ڪريا واڙئي شينھ راکشي. 168 قبل مسيح هائي اڳڪٿي پورئي ٿي زئيون شام رئه پادشا انتيوڪس چارم آڀري قوج نئه حڪم ڏيڌو جي يروشلم شهر ان ڀڳوڻ را گهر نومي موتا منڊر نئه تپاه ڪرئه ان ڀڳوڻ را گهر ۾ ڀڳتي پند ڪراوئي پري. پسئه منڊر ۾ آڀرا ڏيو رئي ويڌئي نهراوئي ان اوڻه اوئون زناورون را ڏونپ سڙايا جيا يهوديون هارو حروم هتا زم هوئر جيا ٿي يهوديون نئه نفرت هتئي. پريو ايسو

اينا وات را پارام اڳم ڳيونئي ڪري جي اي وات وڙي روميون را پاهائي ٿيشي. متي 24: 15، لوقا 20:21

ان مونگهڙا ڏون ڏين ڪرشي. ³⁹ هائي اوتا ڌاري قوم را ڏيو ري مدت ٿي ڏاڍا ڪوت وازون شهرن مانھ چڙهائي ڪرشي، ان جيا منڪ هيا ننه قبول ڪرشي اوتون ننه مون ڏيشي، آڳيون ناوشي ان اوتون ننه پيتا ۾ زمي وراوي ڏيشي.

⁴⁰ آڪري توتا ۾ ڏڪٽاليا ملڪ رو پادشا اوتراڌليا ملڪ را پادشا ٿي جنگ ڪرشي پڻ اوتراڌليا ملڪ رو پادشا رت، گهوڙون واڙا قوجي ان گهٽا ٿي پيڙا لين اوتا مانھ ڏوقون را زم سڙي زاشي ان گهٽون ٿي ملڪون ننه بوڙ را زم بوڙشي پرا. ⁴¹ هائي پرميشور را وائڏا ڪرل روباڙا ملڪ مانھ پڻ حملو ڪرشي. گهٽا ملڪ اوتا را قوضام ٿي زاشي پڻ اڏوم ملڪ ان مواب ملڪ را منڪ ان اموني قوم را آڳيون اوتا را هات ٿي پچي زاشي. ⁴² هائي آبرو هات پيزون ملڪون هوڏي پڪيڙشي ان ڏڪٽاليا علاقا را پادشا رو ملڪ مصر پڻ نئين پچنه. ⁴³ او هيم ان چونڌي را ڪزونا مانھ ان مصر ري ٻڌيون ڪاس شينھون مانھ قوضو ڪرشي پرو ان ليا ان ڪوش ملڪون را منڪ اوتا رون پڳون نيسا آوشي را. ⁴⁴ پڻ اڳوتليا ان اوتراڌليا پاها ٿي آيا واري ڪهرون اوتا ننه پريشون ڪرشي تيام او الهائي ڪاوڙ ۾ اونشي زم گهٽون رو ناش ڪرڻ ان اوتون رو نوم نيشون ڪنم ڪرڻه پرو. ⁴⁵ هائي آبرو پادشائي تنبو پرميشور را وائڏا ڪرل روباڙا ملڪ ۾ سمونڊ ان پوتتر ڏونگر وسا ڪوڙشي، پڻ هيا رئي پچاڙئي آوشي رئي ان هيا رئي مدت ڪريا وازو ڪوئي نئين هوڻه.

جڳت رئي پچاڙئي

12 اوتھ توڻه ٻڌون ٿي موتو آڳيون ڏوت ميڪائيل جيو تاري قوم رون منڪون ري رڪشا هارو حاضر اويو رڻه او اونشي. هائي وڪت ايوو ڏورووڻ وازو هوشي جيو قومون ري شروعات ٿي لين آڙ هوڏي هيوو ڏورو توڻو ڪيڏي نٿي ٿيو. اوتھ توڻه تارون منڪون موئين ٿي اوتون ننه ٿي مڳيڙي زڙشي جيون را نوم جيون را ڪتاب ۾ لڪل سڻه. ² ان او الهائي گهٽا منڪ جيا مرل پڙياھ، او ٻڌائي جيوي اونشي، ڪئينڪ هميش را جيون

هَارُو ان ڪئينڪ هميش ري پيعزتي ان ڪوئاري هَارُو. ³ ان عقل واڙا منڪ آڪاش را انزوئارا را زم زبڪشي، او جيا گهڻون نئه ست را مارڳ مانھ وودا هَارُو شيرزا مانھ لي آيا او تارون را زم هميش زبڪتا ريشي. ⁴ پڻ او داني ايل! تون هايون واتون نئه ڳيت م راک ان ڪتاب نئه آڪري زمونا هُودِي نپو هڻين پند ڪر! الهائي منڪ ايل اول آوشي زاشي ان علم م واڌارو ٿيشي.

⁵ پسئ مئين، داني ايل نظر ڪري ان زوبو جي بي منڪ اُويا. هيڪ ڌريا را ايٿا ڪپ مانھ ان پيزو ڌريا را اوٿا ڪپ مانھ. ⁶ تئين هيڪئ اوٿا منڪ ٿي جيو سوتي لوگهڙا پيرين ڌريا وسا پوڻي مانھ اُويو تو پونسيو: ”اي عجيب واتون ڪيڏي پوري ٿيشي؟“ ⁷ ان مئين هومپيو جي او منڪ جيو سوتي لوگهڙا پيرين ڌريا وسا پوڻي مانھ اُويو هتو، اُوئه آپرو هاو ان ڏاوو هات آڪاش هوما ڪرين هميش جيوتا ريا واڙا ايشور رو هون ڪائين ڪيڏو: ”هيڪ دور ان بي دور ان اڌ دور هُودِي ويشي. زئين هُودِي پوٽر منڪون ري طاقت ڪنم نه ٿي زائ هم ويشي ان پسئ او ٻڌي واتون پوري ٿيشي.“

⁸ مئين هومپيو پڻ هزميو نئين. تيام مئين پونسيو: ”او مارا مالڪ! ايئون واتون رو نتيجو ڪي ٿيشي؟“ ⁹ اُوئه ام وڙندي ڏيڏي: ”او داني ايل! هُوئه زا پرو! ڪم تون اي واتون آڪري توٿا هَارُو ڳيت م راکل سئ، اوٿا توٿا هُودِي اوٿا مانھ نپو لاڳل ريشي. ¹⁰ ان الهائي منڪ صاف، اوزرا ان پاڪ ٿي زاشي، پڻ پونڌا منڪ پونڌائي ڪرتا ريشي. پونڌون منڪون موئين ٿي ڪوئي هايون واتون نئه نئين هزمي هيڪئ، رُوڳو عقل واڙا منڪ هزمشي. ¹¹ روزوني مال ان ڏون ساڙيا رو نمونو پند ڪريو زاشي ان هاو ڪراپ ان پرياد ڪريا واڙي شينھ راکي زاشي، هم هيڪ هزار بي هو نوي ڏي ويتشي. ¹² ڏنڪار سئ او

^c 7:12 هيڪ دور ان بي دور ان اڌ دور ايٿا رو ترجمو هيڪ توٿو وڙي هيڪ توٿو ان اڌ توٿو پڻ ٿي هيڪئ. هاڏا ترڻ سال پڻ ٿي هيڪئ هائي توٿو پوٽر شاستر م ظلم ان ڏڪ رو توٿو ڏيڪارڻه جيا م پڳوون رون منڪون نئه ڏڪ سهو پڙشي.

جيو هيڪ هزار ترڻ هو پينتيه ڏي^a اڌڳ اُويو ريشي. ¹³ هوئ تون پڇاڙي هُڏي آڀرا مارڳ مانھ ويتو رءُ! تون سرگواسي ٿين آروم ڪريھ ان پڇاڙي رءُ ڏي ايشور را وائيدا پرموئئ آڀرو انوم ليڌا هارو جيو اونيھ.

^a 12:12 هيڪ هزار ترڻ هو پينتيه ڏي ڏرشن را ڪتاب ۾ 42 مئينا 1260 ڏي ظلم ان ڏڪ را ٿوڻا را ڏي سئھ.

داني ايل را ڪتاب ۾ 12 باب 11 آيت ۾ ام لڪل سئھ جي مورتي ٿاپيا رو ان مال ان ڏون ساڙيا رو ٽوٽل ٿوڻو 1290 ڏي سئھ جيو هيڪ مئينو وڌارئھ سئھ زم پيزون ماڳون مانھ 1260 ڏي سئھ. پڳوون رون منڪون نئھ 1335 ڏي ڏڪ سھين وات زوو پڙشي. پڳوون رون منڪون هارو اي ياد ڏيرايا هارو سئھ جي هايا ٿوڻا ۾ هاسائي ٿي پڳوون ري وات مانھ ويتا رءُ. پلئھ اي ٿوڻو ڊگھو سئھ ٿوڻي پڻ منڪون رءُ پڳوون ٿي هاسا ريوو.